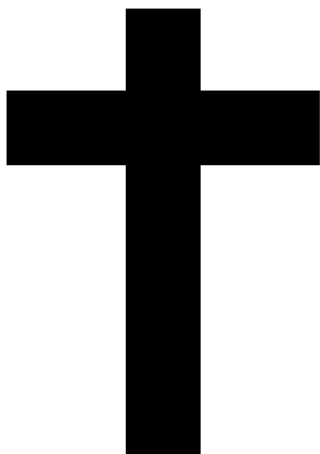

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN
NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.

The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada

ŎKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.
The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot language
of Canada

Public Domain

Language: Siksiká (Blackfoot)

Translation by: Rev. John William Tims

This C. M. S. publication by the British and Foreign Bible Society in 1890 is in the PUBLIC DOMAIN (not copyrighted). Conversion to USFM was courtesy of the Digital Bible Society.

2017-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021
0a409c18-61ef-5282-961d-ef2aa587bd17

Contents

ST. MATTHEW 1

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.

¹ SIN AK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks' oaiēxēsts. ² Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu' pappiipix; ³ Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiimmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram; ⁴ Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon; ⁵ Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiimmiuaie; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiimmiuaie; ki Obed ikuyiu' Jesse; ⁶ Ki Jesse ikuyiu' David omūx'nin'a; ki David omūx'ina ikuyiu' Solomon, annōk' ake'uōk itom'itomiuōk Urias man'itotsipokaiimmiuaie; ⁷ Ki Solomon ikuyiu'. Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa; ⁸ Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias; ⁹ Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias; ¹⁰ Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias; ¹¹ Ki Josias ikuyiu' Jechonias, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel; ¹² Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor; ¹⁴ Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud; ¹⁵ Ki Eliud ikuyiu' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob; ¹⁶ Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, annok ipau'kaiimmiuōk Jesus, anīstau Christ. ¹⁷ David otsis'tsits'unoauai Abraham itsipuk' sūpokosinimotseiiu ke'pitappiiau nīssekopottsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'istsits'unoauai David mats'itsipuksūpokosimotseiiu, matsisse'koputtsi; Christ omats'istsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksūpokosimotseiiu matsisse'koputtsi. ¹⁸ Jesus Christ, otsipokai'isinni ūn'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksis'tsi, Joseph otak'okemattōsaie itop itappi'ina, otse'kosatsok Atsim'istaaw. ¹⁹ Joseph om'i mokōm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mōk'aiitsinnikōttōsaie; osime'tsitān mōksisim'ianistūpskoōsaie. ²⁰ Ki otai'ksimstatoaie, Satsit, Ap'istotokiuāoto'tokatatsis otsipopōk'toakaie ki otan'ikaie, Joseph, David okku'i, pinstūnnos Mary kōk'okemattosi, otse'kosatsok Atsim'iStaaw. ²¹ Ki ai'aksipokaiimmiuaie okku'yi, ki kitak'anīstsinnikōttāu Jesus: tūkkā, otsitappim'ix otsaum'itsitappi'isuauests aiakitaikōmote'piuax. ²² Itūn'nitsiuaie mōk'itsenūpanistōsi Ap'istotokiuā otse'poawsists, otsipropheti itotse'poawsinēsts, ki an'īmai, ²³ Satsik, mōkōk'iake ai'akopitappiū, ki ai'aksipokaiimmiuaie okku'yi, ki ak'anīstsinnikōttōsaie Emmanuel, ito'kīsasattop Ap'istotokiuā ipokai'tappiimmau. ²⁴ Joseph otsipuaw'ki otso'kani, ūn'niitsitappiū Ap'istotokiuā ototokatatsis otan'iipiaie, ki ito'tuyiuaie otokem'an: ²⁵ Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaīsaie matpoksokamiu'atsaie: kinitis'n'nikōttōsaie JESUS.

2

¹ JESUS otai'pokaīsi Bethlehem, auōsīn'im Judæa, annists'isk ksīstsiku'istsk, Herod otsitsinaiipi, Satsik, mōkōk'ietappix umut'autstsi pi'apinōk'kuyi itsipuk'sipuiāu Jerusalem, ² An'iau, ūnan'ōk manipok'auōk Jews otsin'aimoaiuaie? Tūkkā, annim' apinōk'kuyi stai'tappiosi nitsino'ūnan okōkatosim, ki nimut'otopinān nōk'itauatsimmimmōsīnan. ³ Herod omūx'ina otokh'tsisaie, otap'itsi-tanaie, ki Jerusalem istokōnai'tappix ikōno-nokap'aitsitamiuax. ⁴ Ikōnaumoi'piūsax omūk'atoiapiekuax ki ai'sinax, sūppoōttsesattsiuax Christ mōk'itsipokaiipiaie. ⁵ Ki an'istsiuaie, Bethlehem, Judæa istauōsīn'im, ūn'nimaie; ūn'anīstappi prophet osin'aksīn; ⁶ Ki ksēsto'a Bethlehem, Judæa istauōsīn'im, kimats'inūkstsi puāua, Judah istisīn'ax; Nin'auōk, ksēsto'a ak'itsistauasi ki otso'i ai'akaukōkītsimau nitsitappim'ix Israel. ⁷ Herod, sīmi'nikōtūssax mōkōk'ietappix, sokap'sūppoōttsesattsiuax otsokap'īnōkuyisaie kōkatosi. ⁸ Ki itūpūt'okōttsi uax Bethlehem; kīan'iu, kūkkō' sokap'apsūmmok pokau'ōk; ki ikonoainoeniki, itūm'ūtskītsīnikōkīk nōk'itsitotosi nōk'it a tsīm mīm mosi. ⁹ Otokh'tsīsau omūxīna otan'iipiaie, itsis'tapuiau; ki satisk, anni'isk kōk'atosiisk otsitsinoauaiisk umut'autstsi pi'apinōk'uyi otsitom'akoaiuaie, ki otai'totosi inūk'sipokai ot'sitappiuaie itots'iketsipuyiuaie. ¹⁰ Otsinno'ōssauaie kōk'atosi, eks'kamūk otse'tametūksuāi. ¹¹ Ki otaitsipis'sau nap'ioyīs, Mary oksis'tsi ipīnnu'yīuaie pokai'isk, ki innissi'iau, ki itatsīm'mīmmiāu: ki otai'pasuk'īnissauēsts otakomūtskotuksuāuēsts, issak'okotsiuaie gold ki frankincense ki myrrh. ¹² Ap'istotokiuā papaukōkianīstcsax mōkstaiskīto'tosau, noke'tsi moksokui

itüp'akaiiau. ¹³ Ki otau'mattosau, satsik, Ap'istotokiua sto'tokatatscs papauta'atsuaie Joseph, an'istouaie, Nipuat, ki mattos'au pokau' ki oksis'tsi ki iküm'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kitak'otümanisto; tük'kä, Herod ai'akapsümmyaie inük'sipokau möks'enitösaie. ¹⁴ Otai'puawksi, sepiak'otuyiuax inük'sipokau ki oksis'tsi ki Egypt itüp'itappoiau: ¹⁵ Ki itaup'uaie otai'insaie Herod, möksenüp'anistosi Ap'istotokiua otse'poawsin, otsiprophet i totsi'uaie, Egypt, ün'nimaie nitsit'ütümmau noko'a. ¹⁶ Herod, otai'noösxax mokök'ietappix otap'apistotoyisax, eks'kaiistsetükkiu, ki itüp'otoköttsiuax (otsen'nakemix) Bethlehem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sök'umappix ikön'ainittsiauax; küttaistoki'stuyimix sök'umappix mat'okönainittsiauax, umut'otskaiinippi otsokap'süppoötsesattüsax mokök'ietappix. ¹⁷ Itüm'enüpanistomaie Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi, ¹⁸ Epo'awsinni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki aiim'motseisinni ki omükoyesinni, Rachel o'kosix itau'asüniu ki matokuikiawpiketükkiu'ats, tük'kä, itsen'iau. ¹⁹ Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokiua otot'okatats Joseph otsipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisax. ²⁰ An'istsuaie, Nipuat'ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'ösinim; tük'kä in'au anniks'isk ap'üsummiiskaie otsipai'tappiisinni. ²¹ Ki itsipuu ki aiako'tuyiuax pokau'a ki o'ksis'tsi, ki Israel istau'ösin'im ito'to. ²² Ki otokh'tsissi Archelaus otau'atsuaitsitapai'naiisi un'ni otsin'naiisinni, isstün'imaie mök'ittapposaie; ki Ap'istotokiua otsipapuanistosaie, Galilee itanis'tüpitappo: ²³ Ki akapioyis, Nazareth anistau, ito'to kiitoko'yiu; mökenüpanistosaie prophetix otan'iipiax, akanistai'niköttau Nazaren'aikuun.

3

¹ ANNISTS'ISK ksistsiku'istsk John Baptist ito'to Judæa istoksis'tapiksökkui, itüs'ksinimatstokiu, ² Ki an'iu sauai'tsitak, spots'im itsin'naiisinni aststsiu. ³ Am'auk annök' matap'piuök Isaiah prophet an'iu Nitsitappiua ksistapitauosinim sokse'puyiu, Süppoatsistotokh'sattoat Nin'a oksokui, oksoku'ists moköm'otstsisests. ⁴ Ki John, Camel oku'yists, itsis'totosiu, ki itsiköp'okui itsep'siu; ki otso'össinests tsikatsix ki namap'iniu. ⁵ Jerusalem istokönai'tappix otokönitota'akax, ki Judæa istokönai'tappix, ki Jordan istauössin'im istokönai'tappix mat'okönitautakax. ⁶ Ki nie'tüktai Jordan (an'istop), otsit'üstapinopiax, ki otsauum'itsitappiisüests aiinüp'anistomiauests. ⁷ Ki otsinno'össax otas'taaissax akai'tappiiax Pharisees ki Saducees, otsittüp'auauökössax otsitüsta'pünükipi, an'istsiuax, Pitseksinau'kosix, tük'kä kitan'ikoau kökanistüpistüpiksatossuai annik' istse'tüksinik astai'tsiik? ⁸ Ai'süksattok matsiin'ists mök'itanistosi kitsauai'tsitani: ⁹ Pini'tsitsiikask kitsitsi' tanauests kok'kitünissuai Kin'un Abrahami; kitan'istopuu Ap'istotokiua, am'oxim okotokix ikotsistautatomaia Abraham pokax. ¹⁰ Kiannok' köts'eksists kaxa'kin itsipo'toau: könan'istsis saiinasissi ak'aikakiaiu ki ak'auutsaiau. ¹¹ Okke' kimut'sitüstapinopuu kökkitsisauai'tsitasuai: apatots'ik annök' ai'aksakootoök aiis'skunitapsiu, nimatsikökokotopa'tomaouats matsikists': Ostoi' kimutak'istapinokoau Atsim'istaaw ki is'tsi: ¹² Ose'kotükkiatsis ai'inimaie, kiau'püx'itoxixi otsit'aisuisuitsipik'iakipi aiaksokap's'maie, osots'ipikiapiyis aiakitsiptsipotomests otapaien'insimmanists; ki istotox'ksiiests itsi'i matakatsiu'ats ai'aketsinsimests. ¹³ Jesus Galilee itüm'aumatto, Jordani nie'tüktai ito'to, John mökistsistapiniisaie. ¹⁴ Ki John paiu'tsimuaie, ki otan'ikaie, ksésto'a is ta'pün o'kit, kitaketak'sipukispat to kökokotsis'tapinnöksi, ki kumauksipuksipaakiks? ¹⁵ Jesus an'istsuaie pokit'se'tsit annok': nöks'istutsisinan moköm'motsitappiisinni. Itümpai'o'kits etomyuaie. ¹⁶ Ki Jesus aiis'tapinnössi, itopitsissoa'tomaie okke': ki, sat'sik, spots'im kau'opiu, ki nan'nuyuaie Ap'istotokiua otatsim'istaaw itutu'süpinumaie sists'i itsinauüni'inaie, ki itokhitopi'inaie: ¹⁷ Ki, satsik, epo'awsinni spots'im itunni'u amok'auk nütük'omimokoa, nitsekökh'simau.

4

¹ ATSIM'ISTAAB ksis'tapiksökkui itümitüppip'uaie Jesus, sauum'itsitappiua mök' saksksinnoösaie. ² Ki nisip'puyi koku'ists, ki nisip'puyi ksistsikuists otsit'saioyipists, itsakoo'notsiu. ³ Ki Issaks'ksinimaitappii ito'to'yinaie an'inaie, iküm'ümeniki Ap'istotokiua okku'i, am'oxim ok'otokixim sitsip'satsisau mökitapaienasau. ⁴ Ki itünis'tsuaie, Sinaip Matap'pi matokot'otsipaitappiiaut napaien, Ap'istotokiua maoui' umutokönai'poawsists aiakotsepaitappiui. ⁵ Sauum'itsitappiua otsitsitappiok Atsim'akapioyis, ki itokhit'sipotoyeik Nato'iapioyis, ⁶ Ki an'istsuaie, iküm'ümeniki Ap'istotokiua okku'i, inis'suiauünit: sin'aip, akanistsiuax ototokatatsix ksésto'a: ki otsu'auests kitakitsiketsi'enokiau, koköt'sists

kökhstai'tükökhsau ok'otoki. ⁷ Jesus itünis'tsuaie, mat'sinaip, kimataksaksinoau'ats Nin'a, kitap'istotokä. ⁸ Sauum'itsitappiua spaiistükki otsittüm'mi'piokaie itaiistummüt'tsiikaie kõnauau'ösinists ki istsap'inatsiikiests; ⁹ Ki anistsuaie, am'ostsim kõnauau'ösinists kitak'okoto, apis'tuksisanopieniki, atsim'mimmokeniki. ¹⁰ Jesus itüman'istsuaie, Mís'taput, Satan: sín'aip, Nina Ap'istotokiaua kitak'atsimmimmau, ki kitak'aitanistaitoau. ¹¹ Ki Sauum'itsitappiua otai'skikaie ki, mat'sik, ot'tokatsix ito'toyikiax ki otpsum 'okax. ¹² Jesus otokh'tsimsi John éen'ösaie itsitap'po Galilee: ¹³ Ki otünistüpa'atosaie Nazareth, Capernaum ito'to ki itoko'yiu, issoots'i omük'sikimi ai'aketskökkui Zebulon ki Nephthalim: ¹⁴ Isaiah otse'poawsin möksenüpanistosi otanipi, ¹⁵ Zebulon istau'ossinni ki Nephthalim istau'össinni o мүк'sikimi ista'potsim, Jordan ap'ümmotsim, Galilee istok'auaax; ¹⁶ Anniks'isk matap'pixk, ski'natsi itau'pixk omük'anatsi nan'immiau: ki anniks'isk matap'pixk auössin'ni einsin'ni ittsi'ipi ki einiu'tüxissinni ittsi'ipi, itau'pixk, ksistsikui'natsiu otüs'köpsiu. ¹⁷ Annik' Jesus aumütüpokse'puyiu, ki an'iu, Sauai'tsitak; Spots' imistokök'itsimani istatsiu'. ¹⁸ Ki Jesus, auau'ökassi, Galilee istomük'sikimi, itsinnu'yiuax aiis'künnimotseyix, Simon, an'istau Peter; ki oskün' anistau Andrew, iksimmatük'kiomikatsis omük'sikimi itai'suiapiximiauie, tük'ka itomik'aitappisau. ¹⁹ Ki itünis'tsuaix, noksup'akik, ki kitakitauunik'ottaiau matap'pix. ²⁰ Ki omük'atsuai istak'imiau ki itopokiuo'iauaie. ²¹ O мүт'tökkiosi matsitsinnuyeuiax mat'toskünnimotseyix, James, Zebedee o ku'yi, ki John oskün', ipit'süpinnyuiax ak'iosatsis, Zebedee, iin'oaueie, aip'simiax otomik'atsuaux: ki itsin'nikött'suaix. ²² Ki ipit'skittsiuaie un'oaueie ki ak'iosatsis, ki itopokiuo'iauaie. ²³ Ki Jesus Galilee istokónau'össinni itap'auauökau, ototoiapioko'auésts itai'pistsksinimatstokiu ki aisokse'puyiu spots' im istsetam'itsiniksinni; ki matap'pix opüs'tsimmesuai ki otok'tokossinuauests ikón an'küttutuyiax. ²⁴ Ki otap'istutüksinni ikónauanetünistopae Syria istau'össinni; ki ikónai'oktokosix, ki amianistsipüs'tsimisix, ki anniks'isk matap'pixk sauumitsitappiua itsips'tokoyiau, ki mat'tapsix, ki an'auxenix, ikónitautsippotoaiax; ki ikónau'kuttutuyiax ²⁵ Ki Galilee istokónai'tappix ikónaw'pokuoiauaie, ki Decapolis, ki Jeusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ümmotsim istokónai'tappix matsekónawpokuo'iauaie.

5

¹ Ki otsinno'ossax akai'tappix ni tum'mo ita'misso: ki otap'issi otsitappim'ix ototaakax: ² Ki itsipa'kuiaikiu ki itüksinim'atsuaix, ki itüniu, ³ Anniks'isk matap'pixk oskëttsipöpppuaueük ikik'n'etükkiisk, etam'etükkiau: spots'im istsin'naiisinni ost'auai otsinan'oaiau. ⁴ Au'yesix etam'etükkiau: aiaksikiawpiksisstotoaiau. ⁵ Ikkinap'itappiix etam'etükkiau: ksök'kum otaksinan'oaiau. ⁶ Ino'tättomix mokóm'motsipaitappiisinni ki inäk'attomix mokóm'motsipaitappiisinni etam'etükkiau: ai'akokuyian. ⁷ Kimapi'itappix etam'etükkiau: otak'sikimokiau ⁸ Ksikus'skëttsipöppix etam'etükkiau: ai'aksinnuyiauaie Ap'istotokiaua. ⁹ Inüs'tsetappix etam'etükkiau: akanistainiköttaiau Ap'istotokiaua o'kosix. ¹⁰ Anniks'isk matap'pixk itsikim'atsistotoaiau otokommo'tsitapuiösoauésts etam'etükkiau; otsinan'oaiau spots' im istsin'naiisinni. ¹¹ Oksis'totokeniki ki maka'pi sitsip'sükoeniki, ki aisimmim'motsenikiau, tükka kitük'omimmokoau kitse'tametüksuai. ¹² So poke'tametükkik, spopai'piik; kitakitakai'sakinnosuko spots'im: apatots'ik neto'yik ünnetoksisstotoyiax Ap'istotokiaua otsiprophetix. ¹³ Kesto'akauk ksök'kum ististsixipoku: atstosaie umut'aiawxipi itsix'ipokuyi, tsanistapiu ksök'kum umutaiaksitsixipokuistutsip? Matütokoapi'uats, ki aksis'tapixip, ki akitsiautütsamiai'osi. ¹⁴ Kesto'akauk ksök'kum istün'natsii. Akap'ioyis aitokittokhi netum'moyi matokotsiksiasatop'ats. ¹⁵ Matap'pix matotssim'axauaie anak'imatsis möktsitaistakhtotosauaie assuyin'i, itai'süppatomiau itai'süpanakimatsopi, ki matap'pix itsips'taupix napioyis itokónnauan'akimaiau. ¹⁶ Neto'yik kitan'akimatsis istot'ünnasayit matap'pix mök'itsinniisau kitawx'istutsipists mök'itstaküttotosauaie kin'a spots'im. ¹⁷ Pinstak nimut'otopi nökitünnistupipotsisau okök'itsimani, ki prophet ix otün' issuai: nimatütoto'pa nökitünnistüpipotsisau, nimut'oto mök'tsüpanis'tsistutsisau. ¹⁸ Kitau'münistopuau spots'im ki ksök'kum otsauomai'tsinikasi, ki okök'itsimani otsitsauomsüpanistsiopi tüks'kai sikük'sinaksin okök'itsimani ittsi'ipi mat'akitsinikaatsaie. ¹⁹ Annök tukskai am'ostsim inüxe'poawsists küttai'aksistutsimökaie, ki ai'aksksinimatsokax matap'pix mök'staiistutsisaxaie, ak'anistainiköttau inüks'tsim spots'im; annök' ai'aksistutsimests ki ai'aksksinimatsokax matap'pix möks'istutsimésts, ak'anistainiköttau omük'sim spots'im. ²⁰ Kit an'istopuau kitokómotsipaitappiisinni saais'tüpükuiökhssisi Scribes ki Pharisees

ot'okömotsipaitappiisuësts kimatakitsipipuuats spots'im ïsts'in'naiisinni. 21 Kikai'okhtsipuau ükkaiiap'ix otan'ikoaiu, Pinuye'niki: ki annök'ai'akoyenikiuök ai'akesetsiämaie okök'itsimani: 22 Ki kitan'istopuau annök' ksistapistsim'iuök ox'okoä ai'akesetsiämaie okök'itsimani; ki annök' ak'anistsiuök ox'okoa Raca, aiakesetsiämaie okök'itsimani: ki annök' ak'anistsiuök, kitüt'tsapsi, ai'akesetsiämaie Gihenni ots'siämaie. 23 Pukcipip'potominiki kitak'iksistomütskotüksinni nato'i'apioyis, ki ïksinim'iniki kixokoa kitsis'tsimmok, 24 Ün'nim altar istsskit' kitakiksistomütskotüksinni, ki matskot'; matom'ots matsin'nüstseik ksësto'a ki kixokoa, ki tüm'ütsipuksiput ki sakumüts'kotoat kitsiksist'omütskotüksinni. 25 Kipinnüs'tseimis kikakhtum'o, kitsakiokhpokau'pimössi: kökstaipäpiok au'kökitsimäi, ki au'kökitsimäi ök'staukotsei eänanist'nai, ki kitakitsips'tapixik itai'inükiopi, 26 Kitau' münisto kitsauomai'ponitatossi kitak'sakookotossi, kimataksuxpa. 27 Kikai'okhtsipuau otanipuuuësts ükkaiiap'ix, kimataküökotapuuau: 28 Ki nestoa kitan'istopuau, annök' üs'sümüiök äe'uök mök'sta tossaie, ükaukhtauuökautättseuaie u'skëttsipöp'pi. 29 Kinet'oopsi itsuyisseeniki, sauau'tos ki mis'tüpapiksistsis: ökh'siu tüks'küma mök'saiinakuaissii koöp'spi, ökstaiss'tüpapiksistsis kostüm Gehenna. 30 Kinet'otsis itsuyisse'eniki kawksinnit', ki mis'tüpapixit: ökh'siu tuks'kaii kotsis'i mök'saiinakuaissii, ökstaiss'tüpapiksistsis kostüm Gehenna. 31 Ük'auanistop annök' aiaksiksiuatsiuök otokem'ani ünnianist'okotsis iksiu'isnaksin: 32 Ki kitan'istopuau annök' aiaksiksiuatsiuök otokem'ani, otsauomauu'ökotasi, nokets'inai otauökotäts'okaie; ki annök' aiakokkem'iuök otai'ksiuatai'isk itau'ökatau. 33 Stsik'ï, kikai'okhtsipuau otan'ipuuuësts ük'kaiiap'ix, kimataksistsipatauüni'pa, ki, kitakitauanistau Ap'istotokiau kitatauün'issinni: 34 Ki kitan'istopuau, Pinüt'auünik; spots'im pinitüpütauünik; tük'ka Ap'istotokiau otpiso'pötsisaie: 35 Ksök'kum pini'tüpütauünik; itsissuikau'piu: Jerusalem pini'tüpütauünik; tükka Omüx'ina ot'akapioyimaie. 36 Kimat'akitüpütauunipa kotokön', kimatkotsiksixistutsipats nitu'küyekai ki kimatokotsixistutsipats. 37 Ki anik' A, A; Sa, Sa; matoketauanieniki, mat'ökhsiu. 38 Kikai'okhtsipuau, ük'auanistop sauau'toainiki moöp'spi, kitak'ökotanistotoko: ki sauau'tsiminiki mokhpe'kinni, kitak'ökotanistotoko. 39 Ki kitan'istopuau pinstsimmim'motsemis saum'itsitappiü: ki annök' kitakauaii'ioök kitsets'stoksis matoko'tsis ki mat'stoksis'. 40 Ki matap'pi makitotsissip'puyissaie au'kökitsimäi, ki stakhts'isokösüm mök'otsisaie, mat ün'nistotsis kisau'tütsisokösüm. 41 Ki annök' kitsitappa'atsokök tuks'ka üskskak'sinni, pokom'is na'toki iskskaksinni. 42 Annök' kitau'kömönikök, ko'tsis, ki annök' kitai'akükumatükök, pino'tükaatsis. 43 Kikai'okhtsipuau ük'auanistop kitak'ükommimau kitopokau'pimokä ki kitak'aukimaukikakhtum'o. 44 Ki kitan'istopuau ükomim'misau kikakhtum'ix, Atsim'mimmisau anniks'isk matap'pixk kitai'pakosinikokoauaxk ökhs'istutosau anniks'isk matap'pixk kitau'kimokoauaxk, ki aua'tsimoiikatomosau anniks'isk matap'pixk kitse'ksistotokoauaxk, ki kitai'kimatsistotokoauaxk; 45 Kokaukosimmi'issuai Kín'ou spots'im: tük'ka ikkünats'iaie natos'i saum'itsitappix ki ökh'sitappix, ki soio'tümstuyiuax moköm'otsitappix ki sau'okömotsitappix. 46 Ükomim'mainoainikiau anniks'isk matap'pixk kitük'omimmokoauixk, tsaak'anistappiüats kisa'inosuai? Küttomünistauükommimotsein'axau publicanix? 47 Ki namiksematsim'ainoainikiau kixokoax, tsanistapiu'ats kumutaumotsapiu stsik'ix? Küttomünistaiksematsimmotseiu'axau publicanix? 48 Ki süp-puiap'sik manist'süppuiap'spi kín'ou spots'im.

6

1 ISKSKATS'ÏK kökstau'kömmotsitappiisuai matap'pix kökainu'yissi; ikümits'tsiki kín'ou spots'im kimataksakinosükoauats. 2 Mak'aumütskotükkieniki pinik'it manistsik'ipi aiksistapokömotsitappikasix itai'puyissax nato'i'apioyists ki moksoku'ists, matappix möksinnu'yissax. Kitau'münistopuau sakino'sattaiau. 3 Ki aumüts'kotükkieniki pinsksinís' i'aksissautsis kinet'otsisi otai'istutsipi; 4 Möksisimís'si kitaumüts'kotüksinni; ki Kín'a, aisimmiüs'süppiuök, kitaksinnoam'sakinosük. 5 Ki atsimo'i'ikainoeniki pinet'omanistsik aiksistap'okömotsitappikasix: otük'ometsimanoaiu mökauatsimoiikasau otsitai'puyisau nato'i'apioyists ki moksoku'ists itsi'okeists, matap'pix möksinnu'yissau. Kitau'münistopuau, sakino'sattaiau. 6 Ki Ksësto'a, a'tsimoiikainiki, istsipi koko'ai, okim'iniki, a'tsimoiikamis kín'a ai'simmiapsiuä; ki kín'a, aisimmiüs'süppiuök, kitaksinnoam'sakinosük. 7 Ki atsimo'i'ikainoeniki piniksistape'puawtsis, manistaiksistapepattopiuäie saie'tükki: tük'ka üs'taiu ak'aiokhtokiau otakai'puyissau. 8 Pinet'omanistsik,

kitak'ünistsitsittaitaiau: ünñianistap'piu okök'itsimani ki prophetix otse'puawsuai.
 13 Apüt'okitsimi pi'ik; sokokit'simi apük'oksokui itüp'itsiiau akotap'sinni, ki akai'tappii
 itsipim'ix: 14 Annik' kitsim'ik, ki annik' moksoku'ik itüp'itsiikiau opai'tappiisinni,
 apüt'siiau; ki unna'tsittappii ikon'imix. 15 Stim'nokau ksís'tapatoiapiekuax
 kit'sitotaakixk emük'ikinaistotosixk, ki o'pistokini itapis'onotsiau. 16 Kit-
 aks'ksinoaiuu otsin'asoauësts. Matap'pix küttoamutuyiu'atsauax ksissi'ix
 mñn'ists, ki ksís'tapsüskiësts küttoamutsim'axau figs? 17 Neto'i kõnai'ökhsistsix
 ai'ökhsinasiau: ki makap'istsix makap'inasiau. 18 Ökhsistsis matokotokapinasiau'ats,
 ki makap'istsis matokot'ökhsinasiau. 19 Kõnai'istsix küttaökhsinasixx kakiok'au,
 ki is'tai itsis'tupapiksistaiuu. 20 Ün'nikaie kitaks'ksinoaiuu otsin'asoauësts.
 21 Kõnai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a, matakokõnitaipim'axau spots'im
 ists'in'naiisinni: annök' ap'istutsimök Nin'a spots' im otsits'taniaie, ai'akitsipim.
 22 Annik' ksistsiku'ik akai'tappii nitak'anikiau, Nin'a, Nin'a, niküttomaisitsipspanats
 kitsin'ikösöm? Ki niküttomaisüskounaniauaxau sauum'itsistaawx kitsin'ikösöm?
 Niküttoamutaipissatskaspinana kitsin'ikösöm? 23 Ki nitakotümanistaiuu,
 kimats'ksinopu aua; Místüpa'akik, ksësto'au kitsauum'itsistutsipuaii. 24 Annök'
 aiokh'tsimiuök annists'isk nitse'poawsistsk aks'istutsiu mokökiin'ai annök'
 itokhit'okoiskauük ok'otoki: 25 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau, ki ai'sopu, ki annik'
 napioyis itot'süppu; ki matsistokhopiu'ats; tük'ka, itokh'itokoiskau ok'otoki. 26 Ki
 annök' aiokh'tsimiuök annists'isk nitse'poawsistsk, ki matsistutsim'atsësts aks'istutsiu
 mattapsin'ai, annök' itokhit'okoiskauük spöts' ikui: 27 Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau,
 ki ai'sopu, ki annik' nap'ioyis itot'süppu; ki istokhopi'u; ki omük'o otsis'tokhopiisinni.
 28 Ki ün'nitsiu, Jesus otaiksiste'poattosësts annists'isk epo'awsistsk, matap'pix
 skaie'tükkiuu otsksinimats'tüksinni; 29 Ototümap'sinni itüs'ksinimatsiuax, ki sinak'ix
 manistüs'ksinimatsawpiax, matüsksinimatsiu'atsax.

8

1 OTSĪN'NĪSAATOSI nitum'mo akai'tappii itopokiuo'iauaie 2 Ki, satsik, ninuau
 leper otsittotaakaie ki otsit'atsimmimokaie, Id otsit'anikaie, Nin'a, atsi'tatominiiki
 kitokotsiksixistotok. 3 Ki Jesus itsau'ksikinstsiakiau, ki itsixen'iauaie, ki an'iu, ni-
 tak'anistutsip; ksiksit'. Ki soksik's'iauaie. 4 Ki Jesus anists'iauaie, Sa'sit, pinai-
 itsinok matap'pi; mīs'taput, annis'tsinnosattsis nato'i'apiekuūn, ki aniiik' otan'ipik
 Moses issa'kumütskotoat möks'ksiniisau. 5 Ki Jesus otsito'taipiiisi Capernau,
 eēn'aken'ai otsitto'taakaie, ki otau'kõmõnikaie, 6 Ki otan'ikaie Nin'a, anök' nitapo-
 tomokök noko'ai itsis'tokhaisiu, ai'papuyiu, eks'kaaipuñum. 7 Ki Jesus an'ists'iauaie,
 nitak'ittappo nitak'okuttutoau. 8 Eēnaken'ai an'ists'iauaie, Nin'a, nimat'sipumapsa
 kökitsipissi noko'ai: kaks'e'puyit, ki annök' nitapotomokök ak'okuttutoau. 9 Nēsto'a
 nitap'otomoki, ki eēn'akex nitap'otomokiau; ki nitan'istau am'ok mīs'taput, ki
 ai'istapu; ki nitan'istau stsik'i, puk'siput ki ai'paksipu; ki annök' nitap'otomokök
 nitan'istau, am'oi ünñianis'tutsit, ki au'anistutsimaie. 10 Jesus otokh'tsimsaie,
 skai'etükkiu, ki an'ists'iaux anniks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'münistopuau
 manist'omükopi otaumai'tüksinni nimatünistokonip'ats Israel istauöšin'im. 11 Ki
 kitan'istopuau akai'tappii umutaustsipi apinök'kuyi ki otsit'tistükköpipi ak'ütotoiau,
 ki akopokau'pimiuax Abraham ki Isaac ki Jacob spots' im istsin'naiisinni. 12 Ki
 nin'naiisinni istokos'ix ak'satüpiksistsiauaux ski'natsi; annim asain'sinni ki satse'kñan
 ak'itstsiian. 13 Jesus an'ists'iauaie eēnaken'ai mīs'taput, kanist'aumaitükkipi ki-
 takünisttutoako ki annök' otap'otomokök itsok'okuttutoau. 14 Ki Jesus otsitsipissaie
 Peter oko'iaie, nannuyuaie otokem'ani o'ksistsiaie itsis'tokhaisiinaie, ai'okhtokim
 püs'tsimesinni. 15 Ki kaen'imaie otsissi, ki püs'tsimesinni itskimaie: ki it-
 sipuau', ki ito'yiuax, 16 Autükkus'si ito'tsipotuyiauaie akai'tappiiuu sauum'itsistaawx
 pakh'tokinattsiikiauax: ki otse'poawsinni itsa'tüpiksistsiuax staaux, ki ikut'tutuyiuax
 ikõnai'okhtokosix: 17 Möks'enüpanistosi otan'ipiaie Esias prophet, ki an'iu, Osto'i
 mat'simësts kitsauüt' tsikotsapsinunists, ki ipa'tomësts kitokh'tokosinunists. 18 Jesus
 otsinno'össax akai'tappiiix oto'tüksipuyimokax, ikök'itsimau mök'opümмосau. 19 Ki
 tukskümini aisinaki'ina itoto'yinaie ki an'ists'iauaie, Nin'a kitak'ittappopi nitak'opokiuo.
 20 Jesus an'ists'iauaie, otatuyix au'öttsimaniau, ki pau'tax au'yiiiua; ki Nin'nau
 okku'yi matsistokhotom'atsaie otokõn'. 21 Ki stsik'i otüksinimats'iaie an'ists'iauaie
 Nin'a, nökötomitappo nököakitsösi nñn'a. 22 Ki Jesus an'ists'iauaie, süppa'kit; ki
 enix ünñianistak'itsösauax enix. 23 Ki otsüppopis'si akh'iosatsis, otüs'ksinimatsax
 ipokitsüppo'piiix. 24 Ki satsit iek'opaikimskau, ki ai'sikopaikimskau akh'iosatsis;
 ki ai'okau. 25 Ki otüs'ksinimatsax otsit'totaakikax ki otsitsiksekenokikax, ki

an'istsiikuaie, Nin'a kõmotse'piokinan: nitaks'inetšpīnan. ²⁶ Ki an'istsiuax kumauk'sikopuauaaisks kitsenükumaitükkipuan? Itümit'sipuu, ki ai'sitsipsattomēsts sopu'ists ki pai'kimskaiešts; ki ikōnau' maitsiēsts. ²⁷ Ki nīn'ax skai'etükkiau, ki an'iau, Tsōkhtanīstap'īnanōkhtauts, sopu'ists ki omük' sikīmi manīstse'tokēsts? ²⁸ Ki otopūmmo'si Gergesenes īstauōsīn'im ito'tatsemiauaie natsitappii sauumitsistaawx pakhtōkīnattsiikīax, aken'imanīsts itsūx'īax, eks'kainīxiikīax, matap'pi matokottotsisko'pats. ²⁹ Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsaakanīstappikītsimattopīnan, ksēsto'ā ki nēstūnan, Jesus, Ap'īstotokīuā okku'yi? Kikūt'tautotopa kōkkītsikīmatsīstotoksīnan otsauomo'tosi itaīksīstsikumīopi kōk'kītsikīmatsīstotoksīnan? ³⁰ Ki Pīstīksī'pio akaiēm ak'sīnix itau'yi. ³¹ Ki sauum'itsistaawx au'kōmōnīstīsiauaie ki an'īstīsiauaie, saiai'pīxīkīnanīki, nōk'itsipīsinānīau ak'sīnix. ³² Ki an'istsiuax kūkku'. Ki otsūksax, ak'sīnix itsipim'īax: ki, satsit, kōnak'sīnix itsīn'aukskasīau inno'tsīstūppakui, ki omük'sikīmi suioks'kasattomīau, ki inets'iau. ³³ Ki annīks'īsk matap'pīxk ūsk'kūmīīskax itsī'tūpaukskasīau, ki akap'ioyīs itsipim'īau ki ai'tsīnīkōttīsiaux, ki annīks'īsk matap'pīxk pakhtokkīnattsiikīx sauum'itsistaawx mats'itsīnnīkōttīsiaux. ³⁴ Ki, sat'sit, Kōnai'tappīx ikōnai'sūxkītsīmīau akap'ioyīs mōkīttotatsemōsau Jesus: ki otsīnno'ōssauaie, au'kōmōnīstīsiauaie mōks'īstapusaie otau'ōssuau.

9

¹ Ki itsūppo'piu akh'iosatsīs, ki ito'pūmmo ki otauūtākap'ioyīm ito'to. ² Ki, sat'sit, itotsip'īauaie nīn'au, ai'pakhpuyiu, īstokhai'tsiu ūksīn': Ki Jesus otsīnīs'saie otāmai'tūksuaīax anīstīsiauaie ai'pakhpuyiā, Noko'a, ōkh'sitūkkīt; kitsauum'itsitappīstsīsts īksīnīp'iau. ³ Ki, sat'sit, stsīk'ix ai'sīnakīx īstai'au am'o (nīn'au) makapie'puyiu. ⁴ Ki Jesus īksīnīm'ēsts otūs'tapūauēsts ki an'iu, kumauk'itsitātopūauaīks maka'pi ku'skēttsipōppūauēsts? ⁵ Tsim'a ksīstspa'pi, kōk'ansi, kīt sauum' itsitappīstsīksīnīp'iau; ki kōk'anīsī, Nīpuat' ki auōkat'? ⁶ Ki kōks'ksīnīsuai Nīn'a okku'yi ikōts'ksīnīmēsts sauum'itsitappīstsīsts annom' ksōkkum (itūm'anīstīsiauaie ai'pakhpuyī) Nīpuat', matsī't' kītūk'sīn, koko'ai īstaput. ⁷ Ki itsipūau' ki oko'ai itsitap'po. ⁸ Ki akai'tappīī otsīnīs'sax, skai'etükkiau, ki a'tsīmīmīuaiaie Ap'īstotokīua annōk' ikotsīu'ōk matap'pīx otūmap'sīnnī. ⁹ Ki Jesus otāmatto'sī, nannuyīuaie nīn'au, an'īstau Matthew, itaupīī'īnai itai'ponītatopīaie, ki an'īstīsiauaie Sūppa'kīt. Ki itsipūau' ki pokīo'attīsiauaie. ¹⁰ Ki ūn'niītsīu Jesus otsīstīps'taupīssī nap'ioyīs, otāu'yīssī, sat'sit akai'tappīīau publicanīx ki sauum'itsitappīx, itsīto'taipīmīau ki ipokau'pīmīauax (Jesus) ki otūs'ksīnīmatsax. ¹¹ Ki Pharīsees otsīnno'ōssax, itūnīs'tsiauaux otūksīnīmats'axaie. Kītsīn'aimoau maukopoks'oyīmīax publicanīx ki sauum'itsitappīx? ¹² Jesus otokht'sīsaie, an'istsiuax, annīks'īsk matap'pīxk ikut'totoaxk matsīmūki tappī'ūaxau assokīnakki, annīks'īsk matap'pīxk ai'okhtokosīx kīmūk'ītappīīau. ¹³ Is'tapuk, ūs'ksīnīk manīstap'īpi, nītōkh'sītsīp kīm'apiīsīnnī, ki nīmatōkhsītsīpats ikīt'stūksīnnī: tūk'ka nīmat'ūtōtopa nōk'ainīkōttosau mōkōm'otsitappīx mōks'īsauaīstītasau, sauum'itsitappīx nīmut'oto. ¹⁴ John otūs'ksīnīmatsax otsītm'ittotaakax, ki an'iau, Tsanīstapīu'ats nīmutsauu'yīpīnan nēstūn'an ki Pharīsees, ki kītūksīnīmatsax kūttaisauuayīu'axau? ¹⁵ Ki Jesus anīstīsiaux kūttaukotau'yēsiuaxau man'okkēmīuōk oko'ai īstokos'ix, itsa'kīitawpīssī man'okkēmīuōk? Ki annīsts'īsk ksīstsīku'īsts ak'otoīau man'okkēmīuōk otai' akītoatōawpīstīskaie, ki akotūmsauu'yi. ¹⁶ Kīmatanīpsospuau makap'īsokōsīsts; annīk' psak'sīnīk aksokīspīnīkau ki saku'apīnīkan aksīstūpaipīnīkau. ¹⁷ Matap'pīx matomaisūppasuyīnīmēsts manī'īsts mīn'īokkeīsts ūkautokēīssuyīnīsts, ōks'kakūmīpīnīkau ūk'autokeīssuyīnīsts, ki mīn'īokke ak'saikīmsskau, ki aks'īksīstsuyīnīasiau: Manīn'īokkeīsts itūppa'suyīnīmīau man'otokeīssuyīnīsts ki ai'akētōkhsīau. ¹⁸ Otsakīaīstīsp'sattosax annīsts'īsk epō'awsīsts, tukskūm'īnī eenakīn'ai itoto'īnīai ki a'tsīmīmīuaiaie, ki an'iu, Nītūn'na ūk'ainīu; puk'sīput ki kotsīs'ī tsīxen'īs, ki aks'īpūi tappīīu. ¹⁹ Ki Jesus itsipūau', ki itopokom'īuaie, ki otūksīnīmatsax mat'opokomīuaie. ²⁰ Ki sat'sit ake'ūā, au'atūnīkau ūksauamawksaīkīmsskau otak'tokossīnnī na'tsīkopūtuyī stuyī'īsts, itsūp'paatsīuaie, ki itsīx'enīmaie opekakūn'īmanīaie: ²¹ Tūk'ka, īs'tau, ksen'īmīnīki opekakūn'īmani, nītak'okuttotoko. ²² Ki Jesus ito'tūkkau; ki otsīnno'ōssaie, itūnī'u, Nītūn'na, ōkh'sitūkkīt, kītaumai'tūksīnnī kumut'okuttotoko. Ki ake'ūā annīk' itokut'totoau. ²³ Ki Jesus otsīto'taipīssī eenakīn'ai oko'ai, ki otsīnno'ōssax au'yēsīx ki matap'pīx eīs'tsekīnīau, ²⁴ An'istsiuax, anīs'tapaaux, ake'kuūn matsenīu'ats, ai'okau. Ki itai'īmīuaiaie. ²⁵ Ki otsīs'tūpskoōsax matap'pīx, itsipīm, ki ito'tsīmaie, otsīs'aie, ki ake'kuūn itsipūau. ²⁶ Ki otap'īstutsīpi, annīk' auōsīn'īk, motūs'ksīnīpaie. ²⁷ Ki Jesus otsīstūpaumat'tatōssī, na'tokūmī naps' tsīx nīn'ax ipokīuo'īax, ki aisokse'puyīax ki

an'iau, David okku'i, Kīm'okīnan. ²⁸ Ki otsīspīs'si nap'ioyīs, naps'tsīx itoto'yiauaie: ki Jesus an'īstsiuax kīkūtau'maitsipuan nōk'okotūnīstutsis? An'īstsiuaie A, Nīn'a. ²⁹ Itūm'itsīxeniuaax oōps'puauax, ki itūni'u, kanīsto'maitsipuai, ūnnianīstīs'sī'. ³⁰ Ki itsīkau'opīīī oōps'puauax: ki Jesus saiemiuax mōkstanīs'tosax matap'pīx. ³¹ Ki osto'auai, ostsī'tapusau ikōnai'tsīnnīkoyīauax matap'pīx annīk'auōsīn'ik. ³² Ki otūksax, sat'sīt ito'tsīpiauaie kūttai'ai'puyīua sauum'itsistaaw pakto'kīnattsiuaie. ³³ Ki sannm'itsistaaw otsai'pīksīstōssaie, kūttai'ai'puyīnā itse'puyīu: ki kōnaitappīx skai'etūkkīau, ki an'iau, matsīkainīp'ats Israel īstauōsīn'im. ³⁴ Ki Pharisees an'iau sauum'itsistaawx otsīn'aīmoauai itai'saipīksīstsiuax sauum'itsistaawx. ³⁵ Ki Jesus itap'auauōkau kōnau'akapīoyīsts, ki inūk'akapīoyīsts, ki itūs'ksīnīmatstokīu ota'toīapīoyīmoauēsts, ki ai'semokīu nīn'naiīsīnnī īstōkhs'itsīnīksīnnī, ki ōk'kuttutsīmēsts matap'pīx otokōnai'oktokosauauēsts ki otokōnau'atūnīkauēsts. ³⁶ Ki otsīnno'ōssaie otappīīsīn'na, kāīm'īuaie, tūkka ūs'tsīmsīu, aneto' manīstau'anetopīax emūk'īkīnax saīt'sīssī ūsk's'kōmūkiā. ³⁷ Itūman'īstsiuax otūksīnīmat'sax, akauō'yī īnsīn'manīsts, ki ap'otūkkīx unna'tosīmaīu; ³⁸ Atsīm'oiīkūttok īnsīm'manīsts īstīn'nau mōk'itūpskoōsax otīnsīmmanīsts apotūkkīx.

10

¹ OTSIPUK'SŪPINNIKŌTŪSAX na'tsīkoputtīsau otūksīnīmat'sax, ikotsīu'ax otūma'sīnnī mōk'saipīksīstosauax sauum'itsistaax, ki mōk'ōkuttutsīsax amīan'īstoktokosīsts ki amīan'īstatūnīkēsts. ² Na'tsīkoputtīsx itokōt'tsiuax otsīn'īkōsoauēsts am'ostsīaukiēsts; Matom'itappīu, Sīmōn, ma'anīstau Peter, ki Andrew oskūn: James, Zebedee okku'i ki John oskūn'; ³ Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Matthew, annōk' publicanōk; James, Alphæus okku'i. Ki Lebbæus, ma'anīstau Thaddæus; ⁴ Sīmōn, Canaanīte; Ki Judas Iscariot annōk' aien'ūpanīstsiuōkaie. ⁵ Annīks'īsk natsīkoputtīsx Jesus itokōt'tsiuax ki saiem'īuax ki an'īstsiuax, Gentiles oksoku'auēsts pīnītap'pōk, ki Samarītans otakap'īoyīmoauests pīnūt'sīspīk: ⁶ Ki Israel oko'au otomūk'īkīnaumīx ats'ax is'tapuk. ⁷ Ki auau'ōkainonīki sem'okīk, ki anīk', spots'īm īstīn'naiīsīnnī aststīu'. ⁸ Ai'oktokosīx kut'tutokau, leperīx īssīn'nomokau, enīx' nīpua'atsokau, sauum'itsistaawx sai'aipīksīstokau; Kītsīksīst'okoko, ksīstoko'tūkkīk. ⁹ Gold ki silver ki brass pīnītsūp'pītūkkīk kītsītai'sūpopumatsopauēsts, ¹⁰ Assua'īstīman pīnōts'īk aumāt'āinoainīki, pīnōts'īkau na'tokaīsts spīks'īsokōsīsts, ki atsīksīsts, ki otoats'īsts; ap'otūkkīuā ak'otsīmaīe otso'ōsīn. ¹¹ Annīk' akap'īoyīsk kītai'akītsīpīpīka sūppo'ōttsesatsīk annok' oks'apsīuok; ki annīm' stau'pīk kītsauomai'sūkskītsīssuai. ¹² Ki pīm'īnnoainīki nap'īoyīs, ksēmatsīm'attok. ¹³ Ki ōkhs'īssī ūnnīanīststoska'atok kītsīn'nūstseisauēsts. ¹⁴ Ki annōk' kīkūt'tautokōk, ki kūt'tautōsīmīkōk kītsē'pōawssīsts, sūkskītsīm'īnnoainīki annīk' akap'īoyīsk sostsīk'asattok. ¹⁵ Kītau'mūnīstopau akōk'ītsīmīksīstsiuīk Sodom ki Gomorra ak'skītstom annīk' akap'īoyīsk. ¹⁶ Sat'īsk emūk'īkīnax mīs'tūpskoawkiapis'ix neto'yīk kanīstīs'tūpskopau: mōkōk'īk manīstokōkīpi pītsē'ksīnax, ki īkīnaps'īk manīstīk'kīnapsī kūkkū'ix, ¹⁷ Ki ūsk's'kūmokau matap'pīx; kītaukamūts'kaukoau akōk'ītsīmani, ki otato'apīoyīmoauēsts kītakītaīpstūstīpīs'okoau; ¹⁸ Kīnīn'ax ki omūx'īnax kītakīttūpīp'īokoai, nēsto'a kumut'aiakaitūpīpīokoai, kōkkīte'nūpanīstosau ki Gentiles. ¹⁹ Ki aumūts'kaukūnnoainīki pīnstak kōkūnīstse'puyīsuai; annīk' kītak'okokoau kītai'akanīpūai. ²⁰ Kīmats'epuyīpūau, Kīn'oau osta'aw ksēsto'au itspīstai'puyīu. ²¹ Ki umu'pappīpi akumūts'kaiuaie umu'pappīpi mōks'eīnsī, ki nīn'a akumūts'kaiuaie okku'i; ki pokax aksēnūpanīstīau un'ōauax ki oksīs'toauax mōks'enītōsauax. ²² Ki kōnai' tappīx kumut'akaukīmokoaiu nēsto'i; ki annōk' eīkak'īmauōk umuts'īpaitappīpūasīp akītsīkōmotse'pīauaie. ²³ Kīm'atsīstotstenoainīki tūks'kai akap'īoyīs, mīs'tūpsokksīk stīk'i: kītau'mūnīstopau kīmatakokōnītopau Israel īstokōnau'akapīoyīsts otsauomai'akotosī Nīn'au okku'i. ²⁴ Ūsk'sīnīmat's'au matskītsīmiu'ats otūksīnīmat's'tokīuā, ki apotūk'kīuā matskītsīmiu'ats otsīn'aim. ²⁵ Ōkh'sīu ūsk'sīnīmat's'au mōketūm'anīstsau otūksīnīmat's'tokīuā, ki apotūk'kīuā mōketūm'anīstsau otsīn'aim. Anīstīn'nikōttūsauaie nap'īoyīs otsīn'aim Beelzebub, ak'staianīstīnīkōttaiu itspīstapūpīx oko'ai? ²⁶ Pīn stūn'nokau; matsēkīpats akstaisaiīpasokīnnīs; matsīksīst'pats ak'staīsaīsk'sīnīs. ²⁷ Kītsē'itsīnīkopūai skī'natsīī mata'ītsīnīkok ksīstīku'īnatsīī: ki kītai'okhtsīpūai kotokhīs'suai, sem'īk spots' īm nap'īoyīsts. ²⁸ Ki pīnstūn'nokau annīks'īsk akenītomīx mostūm', ki sta'aw matokotsēnīstīau'ats: stūn'nok annōk' i kots'enīts īuōkax mostūm' ki

staaw stakhts'im. ²⁹ Natokūmix sistsix kūttomūtaiponitau'atsax nitsipūn'asaini? Ki tuks'kūm matakittotstsiu'ats ksōk'kum sauūs'ksinoūssi Kin'ouau. ³⁰ Kitoku'yikinsists ikōnūks'topiau. ³¹ Piniko'puk; kitots'itskūkaikūmimipuaū akaiēm'ix sistsix'. ³² Annōk'aie'nūpanistsiuōk matap'ii nēsto'i, osto'i nitaks'enūpanistau nīn'ā spots'im. ³³ Annōk' nīt'saietokōk matap'piuōk, osto'i nitak'saietoau nīn'ā spots'im. ³⁴ Pinstak nimut'oto innūst'sīni nōkitsīt'apixisi ksōk'kum: nīmat'otopa nōkitsīt'apixisi innūst'sīni, innu'stoan nimut'oto (nōkitsīt'apixisistos ksōk'kum). ³⁵ Nimut'oto nīn'au ki un'ni mōk'itsipotsistsimotseisau, ki otūn'ni ki oksīs'tsi, ki āum'si ki maawks'i mōkitsipotsistsimotseisau. ³⁶ Ki nīn'au aks'ikatūmīmīuax otopokau'pimix anniks'isk matap'pixk oko'ai itsipsts' taipixk. ³⁷ Annōk' aiis'tūpūkomīmīuōk un'ni nēsto'i nīmatokotsinanūk'ats: ki annōk' aiistūpūkomīmīuōk oku'yi ki otūn'ni nēsto'i nīmatokotsinanūk'ats. ³⁸ Ki annōk' sauo't'ssi otauīnan'i sauo'pokuo'osi nēsto'ā, nīmatokotsinanūk'ats. ³⁹ Annōk' ikon'īmōk opai'tappiisīni, ak'atstomaie; annōk' at'stomōk opai'tappiisīni, nēsto'i itat'stomaie, ai'akokonīmaie. ⁴⁰ Annōk' kīto'tokōk nīto'tok; ki annōk' nīto'tokōk ito'toyeuaie annōk' nīte'tokūkōk. ⁴¹ Annōk' ito'toyeuōk prophet otsiprophetisaie otak'okuyīsī prophet osa'kinosīnnīaie; ki annōk' ito'toyeuōk mōkōm'otsitappiūā oto'kōmotsitappiisaie, otak'okuyīsī mōkōm'otsitappiūā osa'kinosīnnīaie. ⁴² Ki annōk' ai'akutūkkuyiuōk sto'kīmi tuks'kūmi anniks'isk inūks'tsīmīxk otūs'ksīnīmatsōssaie, kitau'mūnīstopuaū matakattom'ats osa'kinosīnnīaie.

11

¹ KI un'niniisīu otai'ksīstānīstōssax na'tsikoputsix otūsksīnīmats'ax itsīstūpa'atomaie mōkūksīnīmats'oksi ki mōkatsīm'semōksi ot'akapioyimoauēsts. ² Annok' John itsipsts'taupīsī itai'okiakiopi otokh'tsīsēsts Christ oīapīstutspīsts'aie, itokōt'tsiuax na'tokūmix otūsksīnīmats'ax, ³ Ki an'īstsiuaie, kikūtami'pa annōk' aiakoto'ōk, ki nōk'apsūmōšīnan noke'tsīmi? ⁴ Jesus an'īstsiuax, mīs'tapuk, matan'īstsinomok John annīsts'īsk kītokh'tsiuauēstsk ki kītūs'satsipuaūēstsk: ⁵ Naps' tsix ūs'sūpīau, ūs'tsekaiix ikōm'otauauōkaiau, leperix īssin'āiau, kūttai'ai'okhtsīuax ai'okhtsīmau, enīx' ai'pau'iau ki kim'atapsix at'sīmsem'āiau ōkhs'itsīnīksīni. ⁶ Ki at'sīm'siu annōk' kūttai'itstskīmksūkiuōk nēsto'i. ⁷ Ki osts'tapūsax, Jesus otaumūtūpāiisīnnīkoōsuaie akai'tappix John, Tsanīstappiūā kumutsitappopuai ksīs'tapsksōkkum kōk'satsipuai? Kūttaitstspī'a apai' sopu'yi itau'ūtōpōkaiiu? ⁸ Ki tsan'īstappiua kumut'sitappopuai kōk'satsipuai? Kūttaitstspī'a nīn'naii ikīkīn'īstotosiu? Annīks'isk ikīkīn'īstotosīxk ito'tokoyīau Omūx'īnax oko'auēsts. ⁹ Ki tsan'īstappiūā kumut'sitappopuai kōk'satsipuai? Kūttaitstspī'a prophet? A, kitan'īstopuaū skītsīm'īuaie prophet. ¹⁰ Annōk' sīnau', sat'sit, nīte'tomotokūttau nīto'tokatatsīsau kostoksis', ki akē'tomsokapīstutsīmaie koksoku'i. ¹¹ Kitau'mūnīstopuaū annīks'isk itsipokai'īmīmokīxk akex, mats'itstspīa ōk'skītsīmaie John Baptist: ki annōk' inūks'tsīmōk spots' im īstsin'naiisīni ai'skītsīmaie. ¹² John Baptist īstksīs'tsīkuīsts, puk'šūpīksīs'tsīkuīsts spots'im īstsin'naiisīni itūsk'o tūtsīpiop, ki ūskotui'tsīpīmīx itūsk'otūtsīpīmau. ¹³ Konai'prophetix ki okōk'itsīmani aie'nūpanīstomīauēsts otsauomo'tosi John. ¹⁴ Ki mak'otsīmēnoainīki, am'auk Elias annōk' ai'akotoōk. ¹⁵ Annōk' itokh'iuōk mōk'okhtsīmsi ūnanīststokh'tsīs. ¹⁶ Tsa nītai'akanīpa annōk' o'tappiisīnōk manīstsin'naiipuaū? Netoinīs'īau pokax annīm' itaw'pūmauawpīm itau'pix ki ai'sītsīpsattsīau otūk'auauax, ¹⁷ Ki an'īstsiuax, kītsīk'ūtūtomopīnan ki kīmat'spīpuau; kitau'yīmopīnan ki kīmau'kaiisuaūēsts kīmatapīpuauēstsau. ¹⁸ John oto'tosi matauyīu'ats ki mataisīmiu'ats, ki an'īop pakh'tokīnatsīu sauum'itsīstaaw. ¹⁹ Nīn'au okku'i otō'tosi, au'yīu ki ai'sīmiu, ki an'īop, sūm'mīs, aīstoks'oyīu ki aīstok'sīmiu, publicanīx ki sauum'itsītappix otūk'auauax. Ki mōkōk'sīni o'kosīx oto'kōmotsīstutokaie. ²⁰ Itau'mūtūpsītsīpsattomēsts akap'īoyīs'ts annīm' ostsīt'apīstutspīsts ot'apīstutūksīs'ts otsauomai'sauaītsītūsax. ²¹ Kītak'oksinīp maka'pī, Chorazīn! Kītak'oksinīp maka'pī Bethsaida! Nītsīt' tsīpsatpīstutspīsts kītakap'īoyīmoauēsts nītsītspīstapīstutūkkītopīau Tyre ki Sidon īstak'apīoyīs'ts īs'taisūmmīsauaītsītaupīau īksīm'matūkkīaipīstīsts ki makh'skītsīsts, ²² Ki kītan'īstopuaū Okōk'itsīmani īstksīs'tsīkui manīstksīstīsts'papsīpī ksēsto'a, aks'īskīstspīpīau Tyre ki Sidon. ²³ Ki ksēsto'a Capernaum, kītsīpīnoko spots'im, hades kītak'sīnnīssīmoko; omūk'apotūksīs'ts kītakap'īoyīm itap'īstutspīpīau itspīstapīstutūkkītopīau Sodom, īs'taisakīaitai'sīopi. ²⁴ Ki kītan'īstopuaū, Okōk'itsīmani īstksīs'tsīkui manīstksīstīsts'papsīpī ksēsto'au, aks'īskīstspīpīau Sodom. ²⁵ Annīk' Jesus an'īu, nītōkh'sītūkkī nīn'a, spots'im ki ksōk'kum īstsin'āimi,

kitai'ksisattokiauests annists'isk mokok'ietappix ki kitaipaso'kinomoiiau inük'sipokax.
²⁶ Ünnianists'it Nin'a; manistökh'sipi kitsitsi'tan. ²⁷ Nin'a otokönaï'nanists nitokok:
 ki matsitstšipa isksinnu'yiuuae okku'iaie Nin'a nits'ksinnuyiuuae; matsitstšipa
 isksinnu'yiuuae Un'ni, okku'i nits'ksinnuyiuuae, ki annök isksinimats'stoköttseuök
 Un'ni. ²⁸ Puksipa'akik könaï'ikapotükkix ki ikönüs'soksistsix, ki kitak'okotopuau
 issik'sistsikosinni. ²⁹ Nokhk'in'ni kin'attok, ki isksino'kik; nitsik'kinapsi
 nimat'omükimuspä; ki kitak'okönipuu ku'skëttsipöppuauësts ištšik'sistsikosinni.
³⁰ Nokhk'in'ni ksists'papiu, ki nitopa'tüksin sök'otsiu.

12

¹ AN NIK' Jesus Issik'opiiksistsikui itsisüp-poka'atomësts napaiëñnsimmanists; ki
 otüksinimats'ax au'notsiäx, ki aiin'asists aumütüp'otšimäx ki itaumütüp'ioattomäx.
² Ki Pharisees otsinno'össauax, anistsiauaie, süm'misau kittüksinimatsax mat'ökhsiu
 otap'istutsipuuësts annok' issik'opiiksistsikuik. ³ Ki anis'tsiuax kikütšanistopuau'ats
 David otap'istutsipi otau'notssi ki otopokom'ix; ⁴ Manist'sipipi Ap'istotokiüä oko'ai,
 manistau'attopiau otsitau'pipi ištške'tani annik' küt'taökhšiiik möks'auattosi ki
 otopokom'ix möks'auattosaxaie, ki kak'ökhsiu natoï'apiekuax möks'auattosaxaie?
⁵ Ki kikütšanistopuau'ats okök'itsimani natoï'apiekuax manistap'otükkipiau
 issik'opiiksistsikui otšitsips'taupisau omük'atoiapioyis kimatsikui'ats. ⁶ Ki
 kitan'istopuau annom' itštsiu' tuks'küm ki sküt'stom omük'atoiapioyis. ⁷ Ki
 kitsksini'topi manistap'ipi nitak'ökhs-sitsip kim'apiisinni, ki nimatakökhsitsipats
 ikit'stüksinni, kis'taisautouï'maopiau küt-tautuitiiaixk. ⁸ Nin'a okku'i
 itsin'auattominaai issik'opiiksistsikiii. ⁹ Ota'atsistapusi, otatoï'apioyimoai itsipim;
¹⁰ Ki sat'sit, nin'au itsips'taupiinaï, ki otsis'i ipo'köttšuaie. Ki aisüppo'otšesattsuaie,
 Kütai'ökhsiuats issik'opiiksistsikuists ök'okuttotošoi? Möks'enüpanistüsüaie. ¹¹ Ki
 an'istsiuax, Ün'nats nin'au kitopokittappi'immoau maksinan'si tuks'kümi emük'ikina,
 itsüp'popiüssaie atün'iaksin issik'opiiksistsikui, Küttomai'akštšaisautuyiuatsaie?
¹² Nin'au küttomai'skštšimiuats emük'ikina? Ün'nikaie itökh'siu mök'ökhsapštšutüksi
 issik'opiiksistsikuists. ¹³ Itüman'istsuaie nin'au, Sauksikins'tsiakit. Ki
 itsauksikins'tsiakui; ki ikut'tutsipaie netoi'nitsuaie otat'otsisi. ¹⁴ I tümit'süksiau
 Pharisees, ki ikönau'kök-itsimattšiauaie manistaks'enitawpiauaie. ¹⁵ Ki Jesus
 otksinššisaie, itsistapu': ki akai'tappix ipokiuo'iauaie, ki ikönau'kuttutuyiuax;
¹⁶ Ki sokap'anistsiuax mökstšaištšinnikoösax'aie: ¹⁷ Möks'enüpanistüsü Esias
 otan'ipi, ki an'iu, ¹⁸ Süm'mok, nitap'otomok, annök' nitse'niniwattauök;
 nitük'omimmau, nu'skëttsipöpipi nimut'ökhsimmau: nitakitsipotoai'inaï
 nitsista'awi ki akanis'tšinnomoyiuax Gentiles okök'itsimani. ¹⁹ Mataköpsau'ats
 matakoksipüppisüm'ats; mat'akitsšipa matap'pi mök'okhtšisaie otse'poawsists
 moksoku'ists. ²⁰ Apai' otük'itsissi matakšünükiu'ats: flax setsis'si matakütsim'atsaie
 otsauomai'tüpskisaie okök'itsimani mök'itsskistsšani. ²¹ Ki otšin'iköšim Gentiles
 ak'aumaitšimiau. ²² Tüks'küm ito'tšipotoau pakhts'istümtsetse Sauum'itsiŠtaaw,
 naps'tsiu, ki mataipuyiu'ats: ki ikut'tutuyiuuae, ki naps'tšiuä it'šüppiu ki küttaï'puyiüä
 itse'puyiu. ²³ Ki könaï'tappix it'skaieütökkiau ki aniau kütamiu'ats David okkiu?
²⁴ Pharisees otokh'tšimsau, an'iau, Am'o nin'au, matomaisaipiksistsiu'atsax
 Sauum'itsiŠtaawx, Beelzebub Sauum'itsistaawx otšin'aimoai, umutai'saipiksistopiax
²⁵ Ki Jesus isksinnu'yiuax otš'tapiax ki an'istsiuax, Nin'naišinni ai'aketotoki
 ak'eitsinikau; ki akap'ioyis ki nap'ioyis aiaketotokiau matakšipuitsiuats:
²⁶ Sauum'itsitappiüä satüp'iksistussi Sauum'itsitappiüä, aiaketsistotosiu; ki
 otšin'naišinni küttomaksipuitsiu'atsaie? ²⁷ Satüp'iksistainikiau Sauum'itsiŠtaawx,
 Beelzebub nimut'satüpkisštaiau, Tükka'ko'kosix itsatüpkisšistsiu'atsax? Ün'nikaie
 osto'auai kitak'okökitsimükoau. ²⁸ Ki Satüp'iksistainikiau Sauum'itsistaawx
 Ap'istotokiüä otsista'awmi nimut'satüpkisštaiau Apistotokiüä otšin'aišinni
 kito'taakoi'ini. ²⁹ Misköpin'ai oko'ai Tsa'akanistokotsitsipim'atsaie,
 mök'itauksistutsisaie ope'kanistsaie, sauoitüm'isksipštšusaie misköpin'ai? Ki
 ak'otümokšstutsimaie oko'ai. ³⁰ Annök' niküt'taispiimmokök, niköttum'a: annök'
 niküttaupokomoaw'iakimauök auanit'apiksistükkiau. ³¹ Ün'nikaie kitan'istopuau,
 amian'istsauumitsitappiisinni ki amian'istitüpsauokömotse'poawsists Apistotokiüä
 akitsksinoaiu matap'pi; ki annök' akitüpsauo'kömotse'puyiuök Atsim'istaaw
 matakitsksinoau'ats. ³² Annök' itüp'sauokömotse'puyiuök Nin'au Okku'i ak'itsksinoau,
 ki annök' itüpsauokömotse'puyiuök Atsim'iŠtaaw mat'akitsksinoau'ats annom'
 ksök'kum ki aie'nissi otšis'tüpipuitappiisinni, mat'akitsksinoauats. ³³ Ökhs'apštšutos
 mistsis', mök'ökhsinasi: ki makap'istutos mistsis mök'okapinasi: mistsis'

İksıno'au otsin'assınnı. ³⁴ Pitse'ksınaıpokax! Sauum'itsitappiinoainiki Tsa'a kitakokotünıstse'poattopuau'astsaii ökh'sısts? Manısta'kauoopi u'skëttsıpöppi, maoi' itai'puyiu. ³⁵ Ökhsin'auã manısta'kauoopi ökh'si u'skëttsıpöppi sau'otsımësts ökh'sısts: Sauumıtsın'nauã manısta'kauoopi maka'pi u'skëttsıpöppi sau'otsımësts makap'ısts. ³⁶ Ki Kitan'ıstopuau Kónai'ksıstapıtse'poawsısts otakse'puyısau matap'ıx aksen'pıx anıstomıauësts Okök'ıtsımani ıtsıksıs'sıkuı: ³⁷ Kıtse'poawsısts kitakokómotsıtappıets'okoaıau ki kıtse'poawsısts kıtak'saıetokoaıau. ³⁸ Stsik ix Sınak'ix ki Pharisees noküt'anıstısaıaıe ki an'ıau, Nin'a nök'okapıpınan itots'tsıpi ksësto'a. ³⁹ Ki noküt'anıstısuax osauum'itsıtappıısınna ki otau'ökotaitappıısınna itok'apsatsımıau; ki mat'akıtstsıpa ak'okotawpıau. Tuks'kai ak'okotapıau Jonas prophet. ⁴⁰ Manısts'ıtaupısaıe Jonas mammi' o'koannıaıe nıoks'kai ksıstsıkuısts ki nıoks'kai koko'ısts; ünıak'anıstısaıupıaıe Nınu Okku'ı ksök'kum u'skëttsıpöppi nıoks'kai ksıstsıkuısts ki nıoks'kai koko'ısts. ⁴¹ Nıneveh ıtsın'ax, akopksıpapomıauax o'tappıısınna ıstots'tsıssı Okök'ıtsımani ki akıtsautıtse'puyıopıau; aısaıaı'tsıtaıau otatsım'semössax Jonas; ki sat'sıt, annök' skıtsım'ıuök Jonas annom'ıtau'pıu. ⁴² Amskap'ıksökkuı ıtsın'nauake akopksıpapomıaıe o'tappıısınna ıstots'tsıssı okök'ıtsımani, ki akıtsautıtse'puyıopıau: umuk'ıtsıpi ksök'kui ito'to mökıtokhtsıssı Solomon otokök'sınaıe; ki annök' skıtsım'ıuök Solomon annom'ıtau'pıu. ⁴³ Sauum'itsıstaaw otsai'pıksıstüssı nın'au, ıkıtksök'kuyım ıtap'auauökau ıssık'opıssınnı ıtap'satsım ki matokonım'atsaıe. ⁴⁴ Itümıau'anıu nıtak'ätsko noko'ai numut'süx; ki oto'sı ikon'ım nam'ıtaıtııu, namokh'ıpaıe, ki a'natsıstıtsıpaıe. ⁴⁵ Ki itım'ıtappo ki mat'tuyıuax ıkıt'sıkümıax sta'awx, ıtsıs'tüpokapsıax, ki ıtsıpım'ınx ki itoko'attomıax: ki otsako'ıtappıısınna eıkıs'tüpokapıaıe ototom'ıtappıısınna. Neto'i ak'anıstısaıaıe o'tokapıtappıısınna. ⁴⁶ Otsa'kısıtsıpsattıosax matap'ıx, Sat'sıt, Oksıs'tsi, ki omu'pappııx saıauts'ım ıtaı'puyıax, aı'puınümıau mök'sıtsıpsattıosıaıe. ⁴⁷ Tuks'küm an'ıstısaıe, Sat'sıt, Kıksıs'ta ki kumu'pappııx saıauts'ım ıtaı'puyıau, ki aı'puınümıau köksııspısaııau. ⁴⁸ Ki annı'ısk otan'ıkısk, an'ıstısaıe, Tükka' nıksıs'ta? Tükka' numu'pappııx? ⁴⁹ Ki ıtas'kotuyıuax otsıs' otüs'ksınımatsax ki an'ıu Süm'mokau nıksıs'tsi ki numu'pappııx! ⁵⁰ Annök' aı'aksıstıtsımök'nıni Spots'ım otsıtsı'tanı aıe, osto'ı numu'pappııa, nëskün', nıı'akem, ki nıksıs'ta.

13

¹ ETO'İK ksıstsıku'ık İesus it süks' ki tsım nap'ıoyıs, ki omük'sıkımi ıssoots'i itakau' pıu. ² İsto'tuitappııx oto'taakax, ki akh'ıosısıs ıtsıtsüppo'pıu, ki itakau'pıu; ki ısto'tuitap'pııx ıkön'ıtüssıupuyıau ıssoots'i. ³ Ki an'ıstısuax akauo'ıau parables ki an'ıu, Sat'sıt, aısüppıpum'auã ıtuı'süppıpummau: ⁴ Ki otai'süppıpummössi, moksoku'yi stık'ısts ıtsın'nıssıësts, ki paıu'tax ıtoıtaıx'ësts ki ıtau'attomıaxësts. ⁵ Stsik'ısts okotoksskui ıtsın'nıssıësts otsıts'ınüxksökkuaspi; ki otsai'spıxksökkuaspi ıtsık'kümsüskııau: ⁶ Oto'tümısköpsi natos'i, itse'tsınıtsıau; ki otsau'okötseksau itopo'köttsıau. ⁷ Stsik'ısts ıtsın'nıssııau ksıssı'ıx: ki ksıssı'ıx ıtsüskııau ki ıto'satsııauax: ⁸ Stsik'ısts ökhs'ksökkuı ıtsın'nıssıau, kııtsın'asıau, stsik'ısts kepı'pıu, stsik'ısts nıı'ıppıu stsik'ısts nıı'pıu. ⁹ Annök' ıto'kıuök, ünıanıtokh'tsıms. ¹⁰ Ki; üksınımats'ax ıto'toyıaıaıe, ki an'ıstısaıaıe, Kumauk'sıtsıpsattııksıxıau parables? ¹¹ Noküt'anıstısuax, kıtokokoau kök'ıtsksınısuıaı spots'ım ıtsın'nıssınnı ıtse'kıpı, ki osto'auı matokotau'axau. ¹² Annök' nan'nanıuök, ak'okotauıe, ki akakal'nanıu: annök' küttaınan'ııuök, otınanattopı ak'otsıpaıe. ¹³ Ün'nıkaıe numut'ünıstıtsıpsattıaıau parables, ıssüppı'sıau möksta'apsau; okh'tsımsau mökstaı'okhtsımsau, mökstaı'ıksınınsıau. ¹⁴ Aıen'üpanıstom'ësts Esasıe, otan'ıpi, okh'tsımenıki kıtak'okhtsım, ki kımata'akoksınıpa; ki süppı'nıki kıtaküts'apı, ki kımata'aksınıpa: ¹⁵ Am' o'tappıısınna u'skëttsıpöppısts mı'ësts, ki okhtok'ouësts matomıapumokhtsımu'axau, ki oöps'puauax naps'tsııax; möksta'apsax moöps'pıx, möksta'okhtsımsësts mokhtok'ısts, mökstaı'okhtsımsësts mu' skëttsıpöppısts, mökstaısaıaı'tsıtasau, nok'staukuttutuawsau. ¹⁶ Atsım'ıau koöps'puauax, aıapıau; ki kokhtok'ısts, aı'okhtsımaıau. ¹⁷ Kıt au'münıstopuau, akaıem'ıx prophetıki kımök'otsıtappıx aı'puınümıau mök'satsısaıe annısts'ısk kıtai'nıpuauıstsk ki matsınım'axauësts; ki mök'okhtsısaıe annısts'ısk kıtai'okhtsıpuauıstsk, ki matokhtsım'axauësts. ¹⁸ Okhtok aı'süppıpummaı parable. ¹⁹ Ma tap' pı okhtsıs'sı nın'nıssınnı ıtse'poawsın, ki sauo'kómotokhtsıssı, ıtım'ıpuksıpu Sauum'ıtsıtappııaı ki ıto'kasattomıaıe annı'k' ıtsüp'ıpumattopı u'skëttsıpöppi. Annök'auk mat'sımaıe ıtsıupıpum'anı moksoku'ı. ²⁰ Annök' mat'sımök ıtsıupıpum'anı ok'otokskıı, aı'okhtsımuı epo'awsını, ki otse'tametüksınnı mat'sımaıe; ²¹ Mat'auıstıtsıpa kök'sekı, ki mataksımsu'ats; ıkıkın'etüksınnı ki üksıstıtük'sınnı otos'au,

atsim'epoawsinni ün'nikaie ito'toiau, ists'kimskükiu. ²² Annök' mat'simök istsüpipum'ani ksissi'ix, ai'okhtsimiu atsim'epoawsin; ki annök' pai'tappiisinni istsap'aitsitani, ki spükis'sists ito'satstomiauaie atsim'epoawsinni, ki matsinasiau'ats. ²³ Annök' mat'simök istsüpipum'ani ökh'skökkui, ai'okhtsimiu Atsim'epoawsinni, ki moköm'otokhtsimaie; ki itsin'asiu, stsikix, kep'ip'puyi, stsik'ix nai'ippuyi, stsik'ix niip'puyi. ²⁴ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im'istsinnaisinni netum'anistsiu Nin'au, annök' ai'süpipumauök ökh'sisüppipum'ani otsin'simman; ²⁵ otai'okasax otap'automokix, okatum'i ito'toyiuaie, ki ökh'sisüpipumani ipa'soksüp'pipumau makap'süpipumani, ki itsis'tapu. ²⁶ Ki otsüs'kissi mattuyis, ki otsin'assi, itümin'akuo makap'süpipumani? ²⁷ Ki Nin'au otapautomokix otsito'taakax ki an'istsiauaie, Nin'a, Kiküt'taiinsimattop'a ökh'sisüpipumani kitsinsimman? Tsema ito'to makap'süpipumani? ²⁸ An'istsiuax, Katum'a otap'istntütünsiaie. Ap'automokix otan'ikax kiküt'ökh'sitükkipa nökö'ittotosinan nökö'sauotsinsinaia? ²⁹ Ki an'iu, Sa; sauau'tsiminoainikiu, makap'süpipumani, kökskaküm'sanotsipnai ökh'sisüpipumani. ³⁰ Unnianist'süskisan mökö'itotosi pokiak'sinni: Ki pokiak'sinni oto'si, nitak'otümanistaiu ai'pokiakix, matom'omoipotokan makap'süpipumani, ki is'kspikan kökö'ksietsinsissuau; ki istsüp'omoipotokan napaiën'insimman nitapaiën'iokoai. ³¹ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im'istsin'naisinni netum'anistsiu mustard istsin'simman, annik' mat'simök nin'au, ki ai'süpipumau otsin'simman; ³² Itsis'tüpskaiinükotsiuaie könai'insimmanists; ki süs'kiissi, itsis'tüpomükkuiau insim'mansts, ki itsis'tsisasiu, ki paiu'tax itotoiau ki itoko'attomiax isto'küniksists. ³³ Stsik'i parable an'istsiuax; Spots'im'istsin'naisinni nitum'anistsin itai'kopütstapi, annik' mat'simök ake'u, ki kaias'attom niuks'kümi omük'okosix, napaiën'itu'tsiau, ki ikönai'kopütstopiau. ³⁴ Am'ostsk Jesus ikönai'sitsipsattisats matap'pix parables itai'sitsipsattis; ki sauomai'sitsipsissi parable matomaisitsipsattisatsax: ³⁵ Möksenüp'anistossi Prophet otanipi, ki an'iu, nimutaksipa'kuiaiki parables; nitakse'poattopiau annists'isk kai'sattop'istks kökö'küma sauomap'ästotoawsi. ³⁶ Ki Jesus aiis'tüpskuyiuax matap'pix, ki itsi'tsipim nap'ioyis: ki otüksinimats ax otsitota'akax, ki an'iau nokksinim'atsokinan parable makap'itaisüppipumauipi insim'man. ³⁷ Noküt'anistsiuax, Annök' itai'süpipumauök ökh'si insimmani Nin'au okku'yi am'ini; ³⁸ Insim'man konai'tappiu; ökh'si insimmani, nin'naisinni isto'kos'ix; ki makap'iinsimmani, Sauum'itsitappiua o'kosix; ³⁹ Katum'a annök' ai'süppipumattomests, Sauum'itsitappiua itamiu; pokiak'sinni köskkum aiksuo'si; ki apo'kiakix, atsim'otokatatsisau, ⁴⁰ Manists'aumoipitükkipiau makap'insimmanists ki manitse'tsinitspiu; ak'ünisttsiu aiksuo'si annom' kökö'küma. ⁴¹ Nin'au okku'i aks'istüpskuyiuax otatsim'otokatatsix, ki ak'omoipotsimiauests ikönau'kapiists ki anniks'isk matap'pix, sauum'itsitappiua ak'omoipotoyiuax; ⁴² Ki akitsipst'apiksistsiauaux omüx'tsi; annim' ak'itstsiu a sain'sinni, ki satse'kinani. ⁴³ Moköm'otsitappix akotümik'künasuyeiau, manistsik'künasuyipi nato'si, un'ouai otsin'naisinni, akotsik' künasuyiuaie. Annök' itokh'iuök ünaniestokh'tsims. ⁴⁴ Stsiki, Spots'im'istsin'naisinni nitum'anistsiu treasure kaias'attomaie insim'man; kon'issi nin'au, mat'aiksatommaie, ki otsetam'etüksinni itsis'tapu ki ipum'attopiests otokönai'nanists, ki ipum'attomaie annik' insim'manik. ⁴⁵ Stsik'i, Spots'im'istsin'naisinni nitum'anistsiu awkh'pumapiekuün otap'sümmössi ökh'six pearls: ⁴⁶ Kon'issi tuks'kümi pearl akai'ixkimasiu, itsis'tapu, ki ipum'attopiests otokönai'nanists ki ipum'attau. ⁴⁷ Stsik'i, spots'im'istsin'naisinni nitum'anistsiu itau'mikaupi, annök' itsuia'piximökaie omük'sikimi, ki itomian'istomoi pitükkui: ⁴⁸ Itui'tsissaie, itopits'üssköpattomiauaie issoots'i, ki ito'piau, ki ökh'six itaisüppitsi'iau iskix; ki makaps'ix itsis'tapiksistsiau. ⁴⁹ Ak'otümanistsiu aiksuo'si kökö'küma: atsim'otokatatsix ak'sipuksüpsüxiau, ki akai'aketaipiksistsiau Sauum'itsitappix ki moköm'otsitappix; ⁵⁰ Ki akitsipst'apiksistsiau (sauum'itsitappix) omüx'tsii; annim' ak'itstsiu a sain'sinni ki satse'kinani. ⁵¹ Jesus an'istsiuax kikai'okhtsimipuaustsau annists'isk? An'istsiauaie, A, nin'an. ⁵² Itüm'anistsiuax Annök' ai'sinakiuök üksinimats'au spots'im'istsin'naisinni, nitum'anistsiu nin'au, iko'yiüök, sauauts'imests treasure manists' ki ük'aisists. ⁵³ Ki itünists'tsiu, Jesus otaiksiu'attosests annists'isk parables, itsistüpa'atomaie. ⁵⁴ Ki otsito'tosi otau'ütäuösi otat'oiapioyimoi itsipst'üksinimatsiuax, ki ek'skaietükkiau, ki, an'iau, Tse'ma itotsim'atsests am'ök mökö'sinik, ki am'ostsk ot'omükapistutüksists? ⁵⁵ Küttomai'sauamiu'ats ai'satsakiua okku'i? Küttomaisauainiköttsiu'ats Oksistsi, Mary? Ki omu'pappiipix küttomaisauainiköttsiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas? ⁵⁶ Ki ot'akemix oküttomaisaiokönopokomok'atsax? Am'o Nin'au, Tse'ma itotsim'atsests annists'isk? ⁵⁷ Ki its'tsskimskükiak osto'i. Ki Jesus an'istsiuax, prophet

itūs'tsaköttau, sauomai'tapposiēsts otau'ōšni ki otauūt'okoai. ⁵⁸ Otsauomai'tuksuai ün'nikaie itsauomapistutükkuu annim' akatio'yiēsts ükkük'umapotüksists.

14

¹ ANNİK' Herod tetrarch okhtsim'attomēsts Jesus otap'istutsipists, ² Ki an'istsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sinni mat'sipuu; ün'nikaie ükkük'umapotüksists itap'itutsimēsts. ³ Herod ükai'eēniauie John, ki aiis'ksipistsuaie, ki itsok'uaie osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'inaai. ⁴ Tük'ka John an'istsiuie mat'okhsiu'ats kök'otoōssi. ⁵ Ki otai'aksenitossaie, stun'nuyiuax matap' pix, tük'ka iksinnu'yiaxauaie prophet. ⁶ Ki otai'totstissi Herod otsit'sipokaiipi, Herodias otün'ni itüt'sikiptiu, ki itsüp'istutuyiaie Herod. ⁷ Itsiksis'toatsuaie atoün'issinni mök'ittokotosaie otan'istopiaie. ⁸ Ki oksis'tsi otsis'tok, ki an'iu, John Baptist otokön' istsüp'potoat omük'okos ki annom' istoko'kit. ⁹ Ki omüx'ina itsik'oketükku: ki otütoanis'si ki otopokau'yemix, ün'nikaie itani'iu mök'okotōsaie. ¹⁰ Ki itüp'skökiu, ki itsi'kawkokitsiauaie John itsipsts'okiawpiaie. ¹¹ Ki otokön'itsipuk'sipippotopaie, omük'okos itsüp'potopaie, ki ikotauai'e ake'kuun: ki ito'tsippotuyiaie oksis'tsi. ¹² Ki otūs'ksinimatsax itoto'iau ki mat'simiau mostüm' i, ki ai'akotomiau, ki i'tappoiau ki itünis'tsiaiu Jesus. ¹³ Jesus otokht'simisi, itsis'tüpaatomaie akli'iosatsis itsui'akhiosiu, ki ksīs'tapsksökkum itüpanistappo'aie: ki matap'pix otokht'sisau itsiksiuopokiuo'iauaie, otakap'ioyimoauēsts süx'iau. ¹⁴ Ki Jesus itopitsissa'atomaie, ki nan'nuyiuax akai'tappix, ki kaiim'iuax, ki ikut'tutuyiuax otai'oktokosimoauax. ¹⁵ Ki otai'istükköpsi, otūs'ksinimatsax otsitota'akax, ki an'istsiauaie, annom' ksīs'tapsksökkumasiu, ki au'mütüputükku; o'tappiisinna ünñistüps'skos, mök'ittapposi akap'ioyists, mök'opumattosi aau'ōšin. ¹⁶ Ki Jesus an'istsiuax, matokuistapu'iauat; kotok' möks'auattopiau. ¹⁷ Ki an'istsiauaie, annom' nitsinan'anists nisittu'yi ke'tanists ki na'tokümi mammix'. ¹⁸ An'iu, puk'sipippotokikau. ¹⁹ Ki an'istsiuax kõnai'tappix mök'opasax mattu'yikui; ki mat'simēsts nisittu'yists ke'tanists ki na'tokümi mam mix', ki, otspisüp'si itatsim'etsimēsts, ki itau'minotsimēsts; ki ikotsiu'ax otūs'ksinimatsax ke'tanists, ki otūs'ksinimatsax ikotsiu'āsts o'tappiisinna. ²⁰ Ki ikõnau'yiau, ki itoku'yiau: ki mat'simēsts iau pi'nikēsts ittsi'ists na'tsikoputtuyi iksimmatük'iissokaiists. ²¹ Ki aiiniks'isk au'yixk nisitsi' omük'sikepippix nin'ax, ki akex, ki pokax'. ²² Ki Jesus eikak'imatsiuax otūs'ksinimatsax mökit'süppopisax akh'iosatsis, mökotom'apümossax, otsakiais'tüpskoōsaie tappiis'n'a. ²³ Ki otsis'tüpskoōsax otappiis'n'ā, itsitamisso' nitum'mo mökatsimoiikasi; ki otau'tükkussi itsittau'piu. ²⁴ Ki akli'iosatsis ai'tüttsikioo, ki ipawkh'paikimskawp: tük'ka, umut'totsüppopi. ²⁵ Ki nissoo'yi ikska'tüksinni koku'yi Jesus itsitappo'ax, omük'sikimi itokh'itauauōkau. ²⁶ Ki otūs'ksinimatsax otšinno'ossauaie umuttokhitauau'okani omük'sikimi, ap'aitsitau, ki an'iau, Sta'awina; ki oko'pusuai itokum'iau. ²⁷ Ki Jesus kaiip'sitsipsatsiuax, ki an'iu, Ökh'sitükkik; nitam'i; Piniko'puk. ²⁸ Ki Peter noküt'anistsuaie, Nin'a küm'ämieniki ani'kit ksēsto'a nõk'itotosi nõk'itsitüpaauauōkasi omük'sikimi. ²⁹ Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter otñnisa'atossi akh'iosatsis, itokh'itauauōkau omük'sikimi mök'ittapposi Jesus. ³⁰ Ki otšin'si eik'sopuyi, itsiko'pum: ki otaumutüp'süppopiisi omük'sikimi ita'sainiepuuyi, ki au'aniu Nin'a, Kömotse'piokit. ³¹ Ki Jesus itüp'sauksikins'tsakuaie ki itsēn'iauaie, ki an'istsiauaie, ksēsto'a enükaumai'tükkiua, kumauk'saietükkiks? ³² Otsito'sou akh'iosatsis, itsikis't'sopu. ³³ Anniks'isk itsüp'popix akh'iosatsis itoto'iauaie ki atsimmim'miauaie ki an'iaiu, E'mümi kitam'i Ap'istotok'iuā okku'i. ³⁴ Ki otau'pümossau, itoto'iau Gennesaret istau'ōssini. ³⁵ Ki annim' istsin'ax, ots'ksinuoōssau, itüp'skükiua kõnūs'ksökkum sa'akapotsi, ki itotsip'iauaie ikõnai'oktokosix: ³⁶ Ki au'kömönistsiauaie (Jesus) möksksak'ixenixax oso'kösim itssaiin'ikaists: ki manists'eipi kaien'imix ün'nineetsimi sokap'okuttotoax.

15

¹ AI'SĪNAKIX ki Pharisees, Jerusalem itsitappimix otsit'totaakax Jesus, ki an'iau, ² Tsanistapiuats umut'ünistüpaipixipiau ükai'tappix otün'issuaiauests? Oyis'sax ke'tan, matüstsimiu'ax. ³ Noküt'anistsiuax ku'maukanistüpaipixipuaiks Ap'istotokiuā otse'poawsinni kök'satsisaa ki kiks'tapünissuai? ⁴ Ap'istotokiuā an'iu, atsimmim'misau kin'a ki kiks'ta; ki, annök' ai'pakosinikuyiuök un'ni ki oksis'tsi, unnianistse'insä. ⁵ Ki kitan'ipuu annök' an'istsiuök un'ni ki oksis'tsi, kotük'sinaie, kitak'ototokuinanipi nēsto'a, ⁶ Ki küt'atsimmimiuax un'ni ki oksis'tsi, paio'toau. Kitse'poawsuauests kumut'saiepumapistutsipaie Ap'istotokiuā otse'poawsän. ⁷ Kitsiksis'tapokömmotsitappiansuai! Esaias prophet

kit'sokapenüpanikoau, ki an'iu, ⁸ Am' ox matap'pix nimut'astokokiau maau'ests, ki nimut'atsimmimokioau oto'ünüauests: ki u'skëttsipöppuanests nitsip'piokokiests. ⁹ Nitsiksís'tapatsimmimokioau, ök'aumaitsipists ät'suaišksinimats'iauaax nín'ax otan'ipuauests. ¹⁰ Ki nan'niköttsiauaax o'tappiisínna ki an'istsiauaax, Okh'tok, ki sokap'okhtok; ¹¹ Annik' itsüp'popiik maoi'i matokapistotok'atsaie nín'aii; annik' sük'siik maoi'i itokapistutuyiu'iaie nín'aii. ¹² Ki otüšksinimats'ax otsítota'akax ki otan'ikax kiküt'üsksinipa Pharisees otsís'küksau otokh'tsísau annik' epo'awsinik? ¹³ Ki noküt'ünü, kónai'süpipumanists Nin'a spots'im oküt'taisüpipumatpöistsi ak'süsköpattopiests. ¹⁴ Amau'patokau; naps'tsiotüppinnükiau naps'tsiox. Ki naps'tsiuä ätuppín'nüssi naps'tsi'i, atün'iaxsinni akai'akitsüppopiiau. ¹⁵ Peter itüman'istsiauaie, nokksinim'atsokinan am'om parable. ¹⁶ Ki Jesus an'iu, kiküttaisakiaisauokhtsimipuaau? ¹⁷ Kiküttaisauaiokhtsimipuaau, annik' itsüp'opiik maoi'i, itüp'süppopiu mo'koanni ki ipsai'piosop? ¹⁸ Ki annists'isk itsüks'isk maoi'i u'skëttsipöppi itsüks'iax; ki itokap'istutuyiauaie nín'aii. ¹⁹ U'skëttsipöppi itsüks'ests sauum'itsitsitanists, inik'sists, auök'otanists kömos'ists, istüp'saiepitsinni, atauün'issists; ²⁰ Am'ostsk itokap'istutuyiauaie nín'aii; ki maks'oyissi otsauomüs'tsimissi matokapistutuyiauts nín'aii. ²¹ Jesus itümitüpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon istssoots'ists itsitap'po. ²² Ki sat' sit, Canaan ista'ke itsux'iu annists'isk issoots'istsk, ki itasaine'poattsiauaie, ki an'iu, Kim'okit Nin'a, David okku'! Nitün'na eiko'ksistutoau maka'pistaaw. ²³ Ki matsitsitsipsattsiautsaie. Ki otüšksinimatsax otsítota'akax ki otau'kömönikax ki an'iax Ünnistüp'skös; nitüsksauasaine'poukinan. ²⁴ Ki noküt'anistsiauaax, nikak'itüpskoko Israeli istat'stanix emük'ikinaiix. ²⁵ Otsitümitota'akaie ki otatsim'mimmokaie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit! ²⁶ Ki noküt'anistsiauaie, matökhsiu'ats mök'otsissi pokax otsau'öšinoaii mökitüp'apixsests imitax'. ²⁷ Ki (ake'ua) an'iu, E'münü, Nin'a; ki imitax' au'attomiau pinikests innissi'ists otsin'aismoauai otsitau'yipiaie. ²⁸ Jesus itümok'anistsiauaie, Ake', omük'o kitaumai'tüksinni: Ünnianistsits'tsis kitsitsi'tatopi. Ki otün'ni ikuttotoai'inae annik' itai'ksistsikumioipik. ²⁹ Ki Jesus itsis'tüpaatomaie annim', ki itast'toto Galilee istomük'sikimi; ki ita'misso nitum'mo ki itau'piu annim'. ³⁰ Ki akai'tappix otsito'taakax, ki ipokom'iauaax üs'tsekaiix, naps'tsiox, küttaiai'puyix, iko'müksix, ki akaiem'ix stsik'ix ki Jesus okt'sists itsin'apiksistsiauaax; ki ikut'tutuyiauaax: ³¹ Ki kónai'tappix ek'skaieütökkiau, otsinno'össauax küttaiai'puyix otse'puyissax, ki iko'müksix otokut'totoösax, ki üs'tsekaiix otauau'ökäsax, ki naps'tsiox otsaps'ax: ki üs'tsaköttsiauaax Israel istap'istotokii. ³² Jesus itümün'niköttsiauaax otüšksinimats'ax, ki an'iu, nitai'kimaiau o'tappiisínna nioks'kai ksistsiku'ists nitopokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki nimat'aksistüpskoauaxau otau'notssau ökskakümitseni'au moksoku'i. ³³ Ki otüšksinimatsax an'istsiauaie Tse'ma nökitotsipinan'a ke'tani manisto'mükopiau mök'otküests o'tappiisínna? ³⁴ Ki Jesus anistsiauaax, Tsanetso'a ke'tanists kitsinan'oauests? Ki an'iau, Ikít'sikaiau, ki unna'tosimi inük'umix. ³⁵ Ki an'istsiauaax o'tappiisínna, ksök'kum mökittopasax'ax. ³⁶ Ki mat'simests ikít'sikaiests ke'tanists ki mammix', ki a'tsimoiikau, ki a'minotsimests, ki ikotsiauaax otüšksinimats'ax, ki üšksinimats'ax ikotsiu'ax o'tappiisínna. ³⁷ Ki ikónau'iaua, ki ikuy'au; ki mat'simiau pinikests itskim'iauests ikít'sikaaü isksimmatük'isokaiists itui'tsists. ³⁸ Anniks'isk au'yixk nissoyim'i omük'sikepippix nín'ax, ki akex, ki pokai. ³⁹ Ki itsis'tüpskuuyiu o'tappiisín'na, ki itsit'süppopiu akh'iosatsis, ki ito'to Magdala istssootsists'i.

16

¹ PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiau ki as'saksšinnuyiauaie, ai'puñümiau mökanis'tšinnomoösax spots'im istap'stosinni. ² Noküt'anistsiauaax, autükku' si, kitan'ipuan ak'etameksistsi ku; ämawk'issoksisstikuists. ³ Ki ksiskünna'tünnissi, ak'akapiksistsiku annok' ksistsikui, amawkšissoksisstikuists ki ikikin'inatsiu. Kitsiksís'tapokämotsitappiansuai! Kitokot'ainipuaau assoksis'tsikuists ostokso'auests; ki kimatokot'ainipuaau annists'isk ksistsiku'istsk itsap'stoists. ⁴ Otsauum'itsitappiisín'na ki otau'ökotaitappiisín'na ap'satsímiau apsto'sinni; ki matakokotau'axau apsto'sinni; prophet Jonas otap'stosinni akokotauaie'. Ki skitsiu'ax ki itsis'tapu. ⁵ Ki otüs'ksinimatsax otau'pümмосau pakhts'esaišksinimiau mök'atüksau ke'tani. ⁶ Jesus itüm'anistsiauaax Mokök'ik ki iskskats'ik Pharisees ki Saducees istsi'kopütsketatsisau. ⁷ Ki ai'sitsipsattseiau, ki an'iau, nimatotsipinan'a ke'tani, ⁸ Jesus otsinno'ösax, an'istsiauaax, Inük'aumaitükki, kumauk'sitsipsättseipuaauaisks, kitsauo'tüksuai ke'tani? ⁹ Kiküt'taisakiaisauokhtsimipuaau, kiküttaisauüšksinipuaau nisito'müksikepippix matap'pix istsisittu'ists ke'tanists, ki tsanetso'ä

kitots'ipuauešts iksšimmatük'isokaiišts? ¹⁰ Nistöyım'i omük'sikepıppix matap'pix istokıtsıkaıests ke'tanısts ki tsanetso'ä kitots'ipuauešts iksšimmatük'isokaiišts? ¹¹ Kumauk'staiokhtsımıpuauaıskıs kımats'ıtsıpsattopıuau'ats ke'tanı, kökıskskatsıssıuı Pharısees ki Saducees ıtsı'ıkopıtsketatsısau? ¹² Itım'ıksšınımııau matsemıu'atsax möksıskatsısaıe ke'tanı ıtsı'ıkopıtsketatsıs, ki aı'semıuaxmöks'ıskatsısaıe Pharısees ki Saducees ots'ksınımats'tüksıuıax. ¹³ İesus otsıto'tosı Cesareıa Phılıppı, aı'süppoötsesattısuıax otüksınımats'ax, Tsa anıu'axau matap'pı nesto'a nın'au okku'ı nökö'ımısi? ¹⁴ Ki anıau, stsik'ix John Baptist: stsik'ix, Elias: ki stsik'ix, İeremias, ki stsik'ä prophet. ¹⁵ An'ıtsısuıax Tsa kıtak'anıpuau nökö'ım-sı? ¹⁶ Ki Simon Peter noküt'anıstsıuıae ksęsto'äkauk Christ, Ap'ıstotokıüä ipai'tappıuüök okku'ı. ¹⁷ İesus noküt'anıstsıuıae kıtatsım'sı, Simon Bar İonas. İk'sısakıyı ki aa'pını kımat'üksınımatsok'astsau: nın'a spots'im kıtüksınımats'ok. ¹⁸ Ki kıta'atanısto, ksęsto'äkauk Peter, ki am'om ok'otoküm nıtak'ıttokhtıtoķıska church; ki Hades istokh'sepıstanısts matakatsıu'atsıae. ¹⁹ Ki kıtai'akokoto spots'ım ıtsın'naiısını itotai'kauaipıxıtükıopi; ksök'kum kıtai'akomıanıstomopıpi, spots'im ak'ıtomopıpo; ksök' kum kıtai'akomıanıstapotsıppı spots'im ak'ıtapotsıp. ²⁰ Itım'anıstsıuıax otüksınımats'ax mökstaıtsınıkoösax'ıae osto'ı otüm'sı İesus Christ. ²¹ Annık' İesus itaumütüp'anıstsınomıyıuıax otüksınımats'ax manıstakıttappopı İerusalem, manıstaks'ıpuınaıstoto'awpıanaıe omüx'ımıx ki omük'atoıapiekuıax ki aı'sınakıx, ki manıstaks'enıtawpıuıae, manıstaks'ıpuauštotoawpıuıae nıoks'kai ksıstsıkuı. ²² Peter itımo'toyıuıae, ki aumütüp'sıtsıpsattısuıae, ki an'ıu, Nın'a kökünüstsıp'pıokosı; matakıttotsıu'ats ksęsto'a. ²³ Ki itapotükau'ıae, ki an'ıtsıuıae Peter apıt'tokokıt, Satan; kök'kıtsstskımsküki; kımatsskūmau'ats Ap'ıstotokıüä kıtsksska'tüksısts annom'ksökkum. ²⁴ Itımanıstsıuıax otüksınımats'ax İtststı'kı matap'pı makopokıuo'össi nęsto'a, ünıanıst'auštıksıkmatsıstotos, ki ünıanıstto'tsıs otıuı'ıstaksını, ki ünıanıstopkıuos nęsto'a. ²⁵ Annök'ıakıtsıkömotpıosıuok opai'tappıısını, akatstomaıe': ki annök'ıtai'akatstomök opai'tappıısını, nęstosı umıtak'atstomaıe, aı'akokonımaıe. ²⁶ Tsanetso'ä matap'pı ak'okıüıstıpasokııım'ats mınan'attıssı könü'sksökkum, ki atstosı otsıpai'tappıısını? Aw'x otai'akokotawpıuıae opai'tappıısını? ²⁷ Nın'au okku'ı akototo'yınaıe Un'ı ots'ıtapınasını ki ototokatısx akopokıuo'ıax, ki könai'tappıx manıstı'pıęsts otap'otüksıuıaešts ak'ünıstokotsıuıax. ²⁸ Kıt au'münüstıpuıuı stsik'ix annom'ıtai'pıyıuı, matakıstıttotsım'axau eıno'sını otsauomai'noösau nın'au okku'ı otsın'ayıpsıpusı möks'ınaiısi.

17

¹ OTAİKSIUO'ĖSTS nauı ksıstsıkuıests İesus matı'toyıuıax. Peter, İames, ki John oskün', ki itünıštıpı'ıuıax spı'tummo. ² Ki otsakıanoösıuıae it'oketsıstümüınai; ki ostokıs'ı İkkün'natsıuıae manıst'İkkünnasıyıpı nato'sı, ki otsıstotos'ısts ksıx'ınatsıęsts manıstı'ksıxınatsıpsı ksıstsıkuı. ³ Ki sat'sıt, ıtsına'kuıeımıuı Moses ki Elias, ki aı'sıtsıpsattısuıae. ⁴ Peter itım'anıstsıuıae İesus, Nın'ä, ökh'sıuı annom' nökö'ıttaıpsınan: ökh'sıtükkenıki, nökapıstıtsınan annom' nıoks'kai apı' manısts; tüks'kaiı köksınan'attosı, ki tüks'kaiı Moses möksınan'attosı, ki tüks'kaiı Elias mök sınanattosı. ⁵ Otsakıai'pıyıssı, sat'sıt İkkün'ısokıstsıkuıyı itıyı'künakoaıuı: ki sat'sıt, epı'awsını itots'tısuı assokıs's' tsıkuı, ki an'ıu, Am'no nıtük'omımokos nıtsekök'h'sımmıau; ökh'tok. ⁶ Ki üksınımats'ax otokh'tsısuıae itopı'ıuı ostokso'auęsts, ki eks'kaıkopıuıuı. ⁷ Ki İesus ito'to, ki i tsıxen'ıuıax, ki an'ıu, Nıpuauk', ki pınıko'puk. ⁸ Ki ot'sıpsau matsınnıyıuı'axau matappıx, kaks'ınnıyıuı İesus. ⁹ Ki nıtıuın'moyı otsınıssat'tosau, İesus itsem'ıuıax, ki an'ıu, Pınanı's'tok matap'pı kıtsınıp'ıuıaešts, Nın'au okku'ı otsıuıomät'sıpuıausı eınsın'ı. ¹⁰ Ki otüs'ksınımatsax aısüppoötsesat tsıuıae, ki an'ıu, mauk'auııksıxıuı aı'sınakıx ak'otomoto Elias? ¹¹ Ki İesus noküt'anıstsıuıax, E'münü, Elias ak'otomoto, ki akokönau'kömototom. ¹² Kı kıtan'ıstıpuıuı, Elias ük'auto, ki matsınnıyıuı'axıuıae kı nıtsıs'tıtuıyıuıae manıstıp'stıpuıuı. Neto'yı akünüstai'puınatsıuıae Nın'au okku'ı. ¹³ Itım'ıksšınımııau üksınımats'ax umıtai'sıtsıpsı John Baptist. ¹⁴ Otsıto'tosau o'tappıısın'na, nın'ııı otsıto'taakaıe ıt-sıto'topıstıksısanı'pıınaıe, ki an'ıu, ¹⁵ Nın'a kım'ıs noko'a; au'atıusınuı kı eks'ıpuınım: aı'kapısuıopıuı ıtsıı ki aı'kapısuıopıuı okke'. ¹⁶ Kı nıtsıttotsıp'ıauıae kıtüksınımats'ax kı matokotokıttotu yıuıaxıuıae. ¹⁷ İesus itım'anıu, o'sauomıtükkesınna kı otapok'apıtappıısınna! Tsanetso'a kıtakopokau'pımopa? Tsanetso'a kıtak'ıtsıttıtopı uıa? Pıksıpıp'potokık. ¹⁸ Kı İesus seıtsıp'sattısuıae sauum'ıtsıstaaw; kı ıtsüksıınai; kı annık'pokau'ıku'totoıuı. ¹⁹ Üksınınats'ax itım'ıtotoıuıae İesus kı an'ıu, numauk'sauokotsatıppıksıstıtan. ²⁰ Kı İesus an'ıstıuıax, Kıtsıuıomai'tüksını: kıtaı'münüstıpuıuı, kemük'enükotsıssı kıtaumai'tüksını, manıst'omükopı mustard

itotai'süpipumauopi kitakokot'anistöp am'om netum'moyi ök'ümistöpotosi omim', ki ak'itüpitisiu; ki matakittsipä kikküt'taakokotsistutsipuaii. ²¹ Am'oi ünänistöp'pi matomai'süxiuats saaits'tsisiä u'tsimoiikani ki sauau'yisinni. ²² Ki otsa'kiitau'pissau Galilee, Jesus an'istösiuax, Nin'au okku'i ak'okotau matap'piix: ²³ Ki aks'inittsiauaie, ki nioks'kasi ksistsiku'ists, akütsistipua'atsau. Ki eks'kaikikinetükkiä. ²⁴ Ki otstito'tosau Capernaum, anniks'isk au'tujixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki an'iau, küttoimisauaiponitau'atskitsin'aim? ²⁵ An'iu, A, ki otpis'isi nap'ioyis Jesus i'tomsipsattsiauaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tükka' au'tuyiua mix'kim ksökkum istsin'ax? Otaiüt'okosix, ki pie'tappix? ²⁶ Peter an'istösiuaie. Pie'tappix. Jesus an'istösiuaie, o'kosoauax matakotümaiponitau'atsax. ²⁷ Ki, nökstaisau'kosatsösau is'tüpk omük'sikimi, ki sua'piksistsis amik'atsis, ki mammi kitotom'omikani mattos'; ki pakuiin'ainiki kitak'okonoau mix'kim: annök' mattos', ki ko'tsiau, kitak'siponitanuni.

18

¹ AN NIK' otüksinimats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tükka' mistöpomüksim'a spots'im istsin'naiisinni? ² Ki Jesus itsin'iköttisiauaie inük'sipoka ki itüt'sikipotoyiua. ³ Ki an'iu, kitau'münistöpuau saiasau'aitsoeniki, ki saie'tumanistsinoeniki inük'sipokax, kimataksipi'puaua spots'im istsin'naiisinni. ⁴ Annök' aks'inüksipokaistutosiök manist'inüksimipi am'o pokai'i, itsis'tüpomüksim spots'im istsin'naiisinni. ⁵ Ki annök' ak'autuyiök tuks'kai inük'sipokaiistotosiisk, nesto'i nitau'tok. ⁶ Ki annök'istsskim'skükiats'iuök tuks'kümi anniks'isk inük'sipokaxk nitau'maitokixk, ökh'siu pikia'okotoki kin'attossaie, ki inets'issi omük'sikimi. ⁷ Istsskim'sküksinni it'okapiu ksökkum, Istsskim'sküksists ak'itotoiau; ki annök' nün'auök paiuk'sipippotomök istsskim'sküksinni, aks'ksinimaie maka'pi! ⁸ Ün'nikaie kotsis' ki koköt'si istsskim'skükiats'otsenikiau, köksinit'au, ki mis'tüpapiksistaiau: itökh'siu kök'kitsipissi opai' tappiisinni köks'istsekaisi ki kök'opoköksi, kökstaitüp'apixikösi küttaiaiapunstisiuasi ki kitai'akokötsists ki kitai'akötsists. ⁹ Ki koöps'pi istsskim'skükiatsotseniki, sauau'tos, ki mis'tüpapiksistsis: itökh'siu kök'kitsipissi opai'tappiisinni tuks'küm moöps'pa; kökstaitüp'apixikosi küt'taiaiapunstisiuasii, ki kitaiakoöpsix. ¹⁰ Mokök'ik kök'stauksistotowsi tuks'küma am'oksk inüks'tsimix: kitan'istöpuau spots'im oto'tokatatsuaux üsk'skatsimiau Nin'a ostoksis'aie spotsim otsitau'pipi ¹¹ Nin'au okkui ito'to mökitsikömotse'piösaie annök' at'stauök. ¹² Tsa kitüs'tapaua? Nin'an minan'attüssi kepip'pi emük'ikinax ki tuks'kümi itünis'tapu, küttoimisauüsskitsimiu'axau piksip'pi püksi'koputsi, ki küttoimisauaitappo'ats netum'moists, ki küttoimisauapsümuiats annök' nittüppu'ök? ¹³ Ki iküm'okonössaie, kitau'münistöpuau manistse'tametükkipiax piksip'pi piksi'koputsi otsaiis'tapusax itsis'tüpskaietametükkiiu annök' ikon'imauök. ¹⁴ Neto'i omat'sitsitanats Kin'äk spots'im tuks'kümi anniks'isk inüks'tsimix mök'saiinakuaiissau. ¹⁵ Stsik'i, kumu'pappiipi sauo'kömotsistototseniki, matan'istsis otsauo'kömotsitappiisinni, ksösto'a ki osto'i namis tsitappiik; ökh'totseniki kitse'motsau kumu'pappiipi. ¹⁶ Ki saiiokh'totseniki, tuks'küm tsöktau na'tokumix pokitappomisau, könai'poawsists möks'eikosau, otokh'tsiau natsitappix, tsoktau nioks'kaitappix. ¹⁷ Ki sauokli'töusax, anistsis'church: ki sauökh'tsissi church, ünlianists'is sai'etükkiuä ki publican. ¹⁸ Kitau'münistöpuau, kitsit'aiipipi ksök'kum, akitaipip spots'im: ki kitsitapotsippi ksökkum, akütsitapotsip spots'im. ¹⁹ Kimat'anistöpuau, netum'anistsitsitainoiniki kitak'aukömönsuai, Nin'a spots'im aks'istutomoyiuaie. ²⁰ Natokümi tsoktau nioks'kümi nitsin'ikösim itsitomo'oaupi nit'sitaitütsikiaupi. ²¹ Peter itümitotoaie, ki an'istösiuaie, Tsanetso'awtau numu'pappiipa nöksauumitsistu-tuyissi, ki nöks'ksinnoössi? Akokitsikaists? ²² Jesus an'istösiuaie, Kimatanistöpa ikit'sikaiests, ikitsikipuueests ikit'sikaiests. ²³ Spots'im istsin'naiisinni nitum'anistsiu omüx'ina annök' ak'ökökitsimaiauök otsitappim'ix. ²⁴ Ki otai'mütüpküstükkiisi tuks'küm ot'sittotsippotokaie, ke'pi omük'sikepipoyi mix'kimix otai'akokotopixaie. ²⁵ Otsai'itsisissi mökokotösaie, Otsin'au'iiinaie mök'apikosaie, ki otokem'an ki o'kosix ki otoköna'i'nanists, ki mökotoku'yisax mix'kimix. ²⁶ Otsitappimi itopistuksisano'piinaie ki atsimmimmi'inaie ki an'iiinaie Nin'a, pinane'tükkit ki kitaksüpanis'tsokoto. ²⁷ Ki annök' matap'piuök otsin'aim kaiim'iuaiie ki paio'toyiuaie ki ünlim iks'ksinnuyiuaie. ²⁸ Ki neto'ök matap'piuök süx'iu, ki tuksküm'i otopok'apotükkimix ikon'oyiuaie otai'akokok'isk kepip'pii a'pünasainix; ki een'iuaiie, ki paiu'tsinuuaie ki an'iu, Ponitat' kitai'akokokipix. ²⁹ Ki otopokapotükkim'i itopistuksisano'piinaie, ki auköm'önistsiuaiie, ki an'iu, pinane'tükkit ki kitaksüpanistsokoto. ³⁰ Ki matökhsitükkiu'ats; ki itappo' ki itspst'tapiksistsiuaiie itai'okiakiopi, otsauomaisüpanistsiponitasaie mökstaisüksaie.

³¹ Otopok'apotükkimix otsin's'sax eks'kaikik'inētükkiau, ki ito'toiau, ki otsin'aimoauai aiitsinikuyiauešts. ³² Ki otsin'aim otsin'nikōttossae, an'istsuaie, Sauum'itapotükkiau, kitai'akokokipix kitsin'omokitan'ikipi: ³³ Kanis'tsikimopi kumauk'sauanistsikimaisks kitopokap'otükkimokā? ³⁴ Ki otsin'aim istse'tükki'inai, ki itsitüpumüts'kaiuaie pu'inaitappix otsauomai'süppiponitassaie. ³⁵ Neto'i Nin'a spots'im kitak'anistotokoau saisin'iminoainiki ku'sskētsipōpuauēšts kumut'aukimaupuai kumu'pappiipix.

19

¹ KI Jesus annists'isk epo'awsists otaiksiu'attosēšts Galilee itsistüpa'atomaie. Ki Judæa istssoots'ists, Jordan mis'taputsim, itoto': ² Ki akai'tappix ipokiuo'iauaie; ki annim'ikut'totoyiaux. ³ Pharisees itoto'iauaie, ki as'saksksinnuyiauaie ki an'istsuaie, ökhsiu'ats nin'au kōnai' nükünistapists mök'anistüpskoōsae otokem'an? ⁴ Ki noküt'anistsiuax kikütanistop'ats sinak'sin, annök istitsap'istutuyiuökax ap'istutuyiaux nin'au ki ake'u. ⁵ Ün'nikaie nin'au itai'akskitsiu ax un'ni ki oksis'tsi, ki ai'akükömmiu otokem'an: ki akitum'anistoksisakumiau. ⁶ Ün'nikaie matsistoküm'axau, itse'tumanistoksisakumiau. Ap'istotokuia otsipo'totopists, pinits'tsis matap'pi mökai'aketotosēšts. ⁷ An'istsuaie, niauk'anii Moses ök'okotōsi sinak'sin, ki ök'ünistüpskoawsī? ⁸ An'istsiuax Moses, kumut'sipotomokoau kitse'usskēttsipōppisuai, kōkotünistüpskoōssuai kotokem'anoauax; ki itsitsi'i matütünistsiu'ats. ⁹ Ki kitanistopuau annök' akünistüps'kuyiuök otokem'an, sauau'ökotasaie, ki otai'kaokemaitai stsik'i itau'ökotau: ki annök' ikem'attauök itüps'koauök, itau'ökotau. ¹⁰ Otüs ksänimatsax anistsuaie Ün'nianists'issau nin'au ki otokem'an, matökhsiu'ats mök'okemi. ¹¹ Ki an'istsiuax kōnai'tappix matokot'otsimaxaie annik' epo'awsinik, anniks'isk iko'taxk nittsimuaie. ¹² Itstsi'iuai'itax itsipo'kaiiau; ki stsik'ix matappix iuai'itsiauaux, ki stsik'ix iuai'itatotosiaua, Spots'im istinnaisinni umut'uailitatostospiau. Annök' ikot'totsimök ün'nianistots'isaie. ¹³ Inük'sipokax itotsipotoaii mök'ittokhitsikins'tsaksax, ki mökitaitsimoiikasi: ki üksänimats'ax an'istsiauaux unnai'e. ¹⁴ Ki Jesus an'iu, Pokitsim'mokau inük'sipokax ki pinanis'tokau nökstai'puksipaaissau. Ün'nianistaps'iaua spots'im istin'naiisinni. ¹⁵ Ki itokhitsikins'tsakiuax, ki itsis'tüpaatomaie. ¹⁶ Ki, süppit, tuks'kümi itsitotoiiaie ki an'iu, Ökhsin'ai, tsanistap'iaua nök'ökhsistutsipi, nökkuiinan'si üsk'sipaitappiisinni? ¹⁷ Ki an'istsuaie, Kumauk'ainikük'iks ökh'si? Matütsitsipsa ökhsi, nitüks'küm, Ap'istotokuia, itökh'siu: makitsipim'eniki opai'tappiisinni, sat'sitēšts ökök'itsimanists. ¹⁸ An'istsuaie Tsistsimā? Jesus an'iu, kimataksenik'ipa, kimatakau'ökotapa, kimataksikōmos'pa, kimatakitüpsaiepitspa. ¹⁹ Ükomim'misau kün'a ki kiks's'ta; ki, kitak'anistükömmiau kitopokau'pimau kanistük'omimpospi. ²⁰ Man'iköppi an'istsuaie. Nitökön's satsipiau am'ostsk nitsök'umapiisi. Tsanistap'iaua niküt'tomüssatsipi? ²¹ Jesus an'istsuaie maksüpanis'tsiminiki matap'ikōttoat kitsinan'ipi ki ko'tsisau kim'atapsix, ki kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput, pokiuot' nēsto'a. ²² Ki man'iköppi otokh'tsim'si annik' epo'awsinik, itsikikün'iistapu: tük'ka ek'akauoi otsinan'ists. ²³ Jesus itüm'anistsiuax otüsksinimats'ax, kitau'münistopuau, ako'tsapsiua ak'skotoitsipim spots'im istin'naiisinni. ²⁴ Ki kimat'anistopuau aks'istüpiksistspapiu'camel mökotsisüppöksüx atünau'ksis istakün'ikai, ki mataksistspapiu'ats ako'tsapsiua mök'itsipissi spots'im istin'naiisinni. ²⁵ Otüsksinimatsax otokh'tsim'sax ek'skaietükkiau, ki an'iau, Tükka' akokotsikōmotse'piau? ²⁶ Ki Jesus üs'sümniuax, ki an'istsiuax matap'pix matokotsistutsim'axau; Ap'istotokuia ikotokön'apüstusimēšts. ²⁷ Peter itüm'anistsuaie, sat'sit, nitökön'üskkipinan ki nitopokuo'pīnan ksēstu'a. Tsa nitakanistokuinan'ipinan? ²⁸ Ki Jesus an'istsiuax, kitau'münistopuau, ksēsto'au kitopokuo'puau nēsto'a, Nin'au okkui otak'ittokhitaupissi ots'tsapinaiso'pōtsis, ksēsto'au kitak'ittokh ittau pipuau na'sikoputtuyists asso'pōtsists kōkitokök'itsimattosau Israel ististsikoputsim matap'pix. ²⁹ Ki anniks'isk skim'ixk öko'auēšts, ki anniks'isk skits' ixk umu'pappiipuaux ki ot'akemoauax ki un'ouaux, ki oksist'ouaux ki otkem'anoauax ki o'kosoauax, kiotsin'simmanoauax, nēsto'i itskim' iauēšts, kepip'pi ak'okuyiau, ki akokuinan'attomiau üsk'sipaitappiisinni. ³⁰ Ki akai'tappix matom'six ak'sakošsiau, ki sako'šsax ak'otomsiau.

20

¹ SPOTS' IM istin'naiisinni netoi'nitsiu nin'au, nap'ioyis istin'aim, annök kök'kōnisuxiuök mök'anistosi ap'autükkix, mökapotomoyisax otsin'simman. ² Ki

ökh'situkkisax mökoku'yisax tuks'kai ksistsikui tüks'kümi apün'asaini itüp'skuyuiax otsin'simmani. ³ Ki nioks'kaii itai'ksistsikumioipi mat'suxiu, ki stsik'ix nan'nuyiuax nam'itai'puyiax itau'pumopi, ⁴ Ki an'istsiuax noköt'sitappoak insim'man, ki moköm'otsissi kitak'okotopuau, ki itappo'iau, ⁵ Nau'yi itai'ksistsikumioipi, ki piksu'yi itai'ksistukumioipi, mat'suxiu, ki netoi' mat'anistsiu. ⁶ Ki nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumioipi, itsüx'iu ki ikon'oyiuax stsik'ix nam'itai'puyix, ki nitsiuax konai'ksistsikuyi kumaukai'amitai'puisks annom'? ⁷ An'istsiauaie mats'itsipa matap'pi nöck' anikinän. An'istsiuax, Noköt'sitappoak insim'man; ki moköm'otsissi kitak'okuinanipuu. ⁸ Ki autükkus'si, insim'man itsin'aim an'istsiauaie otap'otomoki, niniköt'sisau ap'autükkix, ki to'tsisau saiak'inosattaupiau, matom'okotsisau sako'issix, ki tüm'okotsisau matom'six. ⁹ Ki istoto'sau nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumioipi itaumütüp'apotükkix, kõnai'inax ikõno'kuyiau apün'asaini. ¹⁰ Ki matom'six isto'sau, üs'taiu mökoku'yisauie stsik'i; ki ikõno'kuyiau apün'asaini. ¹¹ Ki otoku'yisauie, itüpaupape'poawtsiauaie nap'ioyis istökhsin'ai, ¹² Ki an' iau, anniks'isk sako'issix nituk'skau itai'ksistsikumioipi itapotükkiau, ki kanistokotaiu kanist'okokipinan ki ksistsiku'i itsiks'stutsissinni nitap'autükkipinan. ¹³ Ki an'istsiauaie tuks'kümi, Napi'a, kimat'omai'kimsistotopa: kiküt'tomai'ökh'sitükkipa tuks'kümi apün'asaini? ¹⁴ Matsit' kitsinan' ki mis'taput; nitak'anistokotau am'o sako'issiu kanist'okotopi. ¹⁵ Küttomökh'siuats nitsinan' nanistsitsitapi nöck'anistutsissi? Küttaukapiu'ats koöps'pi, mök'ökh'sissi nitsinan'? ¹⁶ Ki sako'issix akotom'siau, ki matom'six ak'sako'issiau; tücka akai'em'ix ni'niköt'taiu, ki un'natosimix mat'toaiu. ¹⁷ Ki Jesus otsitü'pamissosi Jerusalem, na'tsikoputtsix otüs'ksinimatsax itünistüp'p'iiakax, ki an'istsiuax, ¹⁸ Sat' sit aitü'pamissau'op Jerusalem, ki nin'au okku'i akitü'pomüts'kau omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki akünistökökitsimüt'tsiauaie möks'einsaie. ¹⁹ Ki akütsitüp'omüt'skau Gentiles mökitapapistotoössauie, ki mökitstipis'ossauie, ki mökauai'stössauie; otsoks'kaiksistsikusi ak'ütsipuu. ²⁰ Zebedee oku'ix oksis'toauai ipok'itotomiauax oku'ix, ki atsimmim'miauaie, ki au'kömönistsiauaie tuks'kaii. ²¹ Ki an'istsiauaie, Tsa kanistsitsitapa? An'istsiu aie. Anit am'ox nitai'akokos'ix mökittaupisau kitsin'naiisinni, tuks'küma netsots'i, ki tuks'küma e'aksisauotsi. ²² Jesus an'iu, kimatsksinip'uaa kitau'kömönikipuai, Kikütaiakokotsimipuu annök' kos'ök nimutai'aksimipük? Kikütaiakokotüstapinükipuu üsta'pinüksinni nimutai'aküstapinükipi? An'istsiauaie, nitokot'ünistspinan. ²³ An'istsiuax kitak'ütsimipuu no'kosä, ki kitak'üstapinükipuu üsta'pinüksinni nimut'aküstapinükipi; ki nimatsinanestsau kökokotusai kökittaupisuai netots'i ki e'aksisauotsi nesto'a, ki anniks'isk matap'pixk Nin'a ük'aisüppütsistotomoyiuax, otaksinan'oaiau. ²⁴ Ke' pix otokh'tsim'sau itsimmim'miauaax na'tsitappix ipapiimotseii. ²⁵ Ki Jesus niniköt'siuax, ki an'istsiuax, kets'ksinipuu Gentiles otsin'aimoauax otain'aiiskotokoaiauaax ki anniks'isk omüx'inax nokötai'naiiskotokoaiauaax. ²⁶ Ki mataketümanistsiu'ä ksësto'au: annök' ak'omüksimök, ünänistap'otüksi; ²⁷ Ki annök' kitaks'innauükök ünänistap'otüksi: ²⁸ Nin'au okku'i matütoto'ats mök'apotomoösaie, mök'apotomoösi umut'oto, ki mök'itatsuaumütskotosi akaitappix opai'tappiisinni. ²⁹ Ki otsitü'paaotus Jericho, akai'tappix ipokiuo'iauaie. ³⁰ Ki satsit, natsitappix naps'tsax pitsiko'-otsim i tau' pix otokh'tsisau Jesus umutat'itskosaie awk'umiau, ki an'iau, kim'okinan, Nin'a David okku'i. ³¹ Ki o' tappiisn'na ai'semiauax mökstaie'puyisax: ki matsistawk'umiau ki an'iau kim'okinan, Nin'a, David okku'i. ³² Ki Jesus itsipuy'iu, ki nan'nikött'siuax, ki an'iu, Tsa kök'anistutopuu? ³³ An'istsiauaie, Nin'a möksikauopiisaii noöps'p'inanix. ³⁴ Ki Jesus kaiim'iuax, ki itsiksen'iuax oöps'puauax, ki oöps'puauax kau'opiau, ki itopokiuo'iauaie.

21

¹ OTSITATOTOSAU Jerusalem otsitotosau Bethphage, itum'uausae Olives an'istop Jesus itüp'skuyiuax na'tsitappix otüsksinimats'ax, ² Ki an'istsiuax, akap'ioyis astis'im istspii'ik, kikitakstümkonau üsk'omükstokiua aks'iskspistau, ki o'kosepokai ak'opokitaipuyimiu: apo'tokau ki puk'sipip'potokikau. ³ Ki sipsatsenoainiki matap'pi, kitak'anistaiau Nin'a au'anistsiuax; ki ak'otümüt'sitü'p'skuyiuax. ⁴ I kõnan'istutsip möks'enüpanistosu otan'iipiaie prophet ki an'iu, ⁵ An'istok Sion otün'ni, Süm'mis kitsin'aimau kitsipuksipa'ak, ikinis'siu, ki üskomük'stoki itokhitopiu, ki o'kosepokai üskomük'stoki o'kosaie. ⁶ Ki üksinimats'ax itappo'iau, ki Jesus itün'istutsimix manistanistopiax. ⁷ Ki itsipuksipip'piauie üskomük'stoki ki okose'pokai, ki itokh'itstomiau otsistotos'ouaests ki itsittokhitstis'iauaie osto'i, ⁸ Ki ek'akaitappix saie'kuyiuaie otsistotos'suauests möksokui; ki stsik'ix

kaiak'ïmiau okün'iksists ki moksoku'i itökh'tümiauësts. ⁹ Ki anniks'isk matap'pixk i'tomaumattoyixk ki itopokiuo'ixk, awk'umiau, ki an'ïau, Hosanna ünnianistsitüp'itsis David okku: Atsïm'siu annök' aipuksipu'ök nin'a otsin'ikösïm; Hosanna mïs'tüpsiu. ¹⁰ Otsitsipis'si Jerusalem, konai'akapioyis ap'aitsitaiu, ki an'ïau, Tükka'ats? ¹¹ Ki akai'tappix an'ïau annök'auk Jesus Nazareth itsiprophet, Galilee istauösïm'im. ¹² Ki Jesus itsipim Ap'ïstotokiüa otatoi'apioyis ki anniks'isk itsipst'anmütskotükixk, ki itsipstawk'pumaxk nato'i'apioyis, itsai'tüpiksisstiax, ki au'ötsuautuyixk otsit'aisinakipuauests ima'piximësts, ki au'mütskotükixk kükku'ix otsasso'pötsuauësts ima'piximësts. ¹³ Ki an'ïstiax, Sïn'aip, Noko'ai ak'anïstop a'tsïmoikapioyis, ki ksësto'au kanis'tutsipuaü kömos'iepïtsix oko'auai. ¹⁴ Ki naps'tsïx ki üs'tsekaiix itsipstotoyiauaie Nato'i'apioyis; ki ikuttotoyiax. ¹⁵ Ki omük'atoiapiekuax ki aisinakix, otinïs'ësts skai'pïssitapïsts otap'ïstutsipïsts, ki pokax otsitsipst'awkkumsau nato'i'apioyis, otan'ïssau Hosanna ünnianistsitüp'itsis David okku'i, eks'kaaisauökhsitükkiu. ¹⁶ Ki anïstiauaie, kiküttaioiokhsip'ä otan'ïpiaü am'oxi? Ki Jesus an'ïstiax, A; kiküttoimisauanïstopa sinaksin, pokax ki üs'stax maau'auësts kumut'totsüpanistsistutsip itsak'sin? ¹⁷ Ki itsküt'siax ki akap'ioyis ittüp'süxkitsïmaie Bethany; ki annim' itsok'au. ¹⁸ Ki ksïkuna'tünni mat'skitapposi akap'ioyis, itun'ïstia. ¹⁹ Ki otsitsïnno'ösi moksoku'i omük'iniïstisi, itoto'aie ki matsitokonïmau'atsaie, nam'itaitsii suo'pokïsts, ki anïstiauaie, Ünnianïst'sauüsksaiin as it ksësto'a. Ki omük'iniïstis sotüm'ikünipisuiu. ²⁰ Ki üsksinïmatsax otsinïs'au, skai'etükkiau, ki an'ïau, Mau'maikipikünipisuiu! ²¹ Jesus an'ïstiax, kitau'münïstopuaü Aumaitükkienoainiki, saietükkienoainiki itsistuts'ipi omük'iniïstisi kimataksikaksistutsipa, ki noküt'anïstomïnoainiki am'o nitum'moi, ünïstüp'itsit, ki ünïstüp'apiksisstükït omük'sikïmi; ak'ünïstutsip. ²² Kitak'omianïstau'kömönipuai a'tsïmoikainoainiki am'ai'tükkienoainiki, kitak'okoksua. ²³ Ki otsitsipis'si nato'i'apioyis, omük'atoiapiekuax ki matappix ot'omükimoauax otüs'ksinïmatüksüi ototouaie, ki an'ïau, Tsanïstapotümappïn'na kumut'anïstutsipiaü am'ostsk? Tükka' kit'okokaii am'ok otümappïnnik? ²⁴ Ki Jesus an'ïstiax kitak'öksüppöötsesattopuaü tuks'kaii anik'ïnoainiki kitak'ötanïstopuaü otümapp'ïnni numut'auanïstutsipi am'ostsk. ²⁵ John ötüst'apinüksïnni, Tsema itotstiu'ats? Spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sitsïstattseiaü, ki an'ïau, mak'anïnaniki spots' im; nitak'anikïnan, kumauk'stuaumaitoauaiïksix? ²⁶ Ki mak'anïnaniki ma tap' pi, nitstünnaunïnaniau matap'pix; tük'ka ikön'auanïau John mökoprophetsi. ²⁷ Ki anïstiauaie Jesus, ki an'ïau, Nimatokot'anipïnan. Ki an'ïstiax, kimatokot'anïstopuaü otümapp'ïnni nimut'auanïstutsipiaü am'ostsk. ²⁸ Ki Tsa kit'stapuaü? Tuks'kümi matap'pi, na'toküm o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'ïu, noko'ä, matap'otük kit annök' ksïstsiku'i nitsïn'simman. ²⁹ An'ïu Nimat'akittappopa: ki itsako'isauaitsitau ki itsitap'po. ³⁰ Ki matsïk'i itoto'aie ki mat'anïstiauaie. Ki an'ïu nitak'ittappo, nin'ä; ki matsitappo'atsaie. ³¹ Tüma' amoxi üs'satsïma un'ni otsitsi'taniaie? An'ïstiauaie, Matom'siüä. Jesus an'ïstiax, kitau'münïstopuaü kitsauamai'pisuai Apïstotokiüa itsïn'naiïsinni publicanïx ki mats'akex ai'aksipimiau. ³² Tük'ka John kitsitota'akuaü momok'otsitappiïsinni ïstokh'sokui, ki kimatuumaitoauau'ats: ki publicaniki ki mats'akex au'maituyiauaie: ki ksësto'au kitsïnïs'uai kimatsakoisauaitsitapuaüa kökaumai'toauuai. ³³ Okh'tsik stsik'i parable, itsstiu' tuks'kümi nin'au, nap'ioyis itsïn'aim, itsüppumattomaie ïnsïm'man min'istsix, ki itsïstse'pïskünattomaie, ki itatun'iakiu itsïn'iökkeïmskaupi, ki spiap'ioyis itap'ïstutsïmaie, ki itök'kumatokuyiax ai'ïnsïmax ki itsi'pio: ³⁴ Ki otas'tsïssi mïn'ïsts otai'akitsetspiësts itüp'skuyiax otap'otomokix aiïnsïmax mök'okuyïssi itsïn'ïsts. ³⁵ Ki ai'ïnsïmax mat'tuyiax otap'otomok-ix, ki tuks'kümi, itauaiak'iauaie, ki stsik'i initsi'auaie, ki stsik'i okotokix itau'aiakiauaie. ³⁶ Ki mats'itüpskuyiax stsik'ix otapotomokix: ki netoi' an'ïstutuyiax. ³⁷ Ki sako'okhsim, itüp'skuyiax okku'i, ki anïu, ak'atsïmmimmiau noko'a, ³⁸ Ki ai'ïnsïmax otsïnno'össau okku'i an'ïstseiaü Am'o otak'sinan; ki, öks'enïtai, ki nöksinan'attopïnanïau otsinan. ³⁹ Ki een'iauaie, ki itsai'tüpiksisstiauaie ïnsïm'man, ki initsi'auaie. ⁴⁰ Oto'si ïnsïm'man itsïn'aim, Tsa' akanïstutuyia'atsax anniks'isk ai'ïnsïmax? ⁴¹ Anïstiauaie, ak'saiïnaknaiatsistutuyiax anniks'isk sauum'itsitappixk, ki ai'akökkumatuyiax otsïn'simman stsik'ix ai'ïnsïmax, anniks'isk aiakokotsiauaie itsïn'ïsts aits'isau. ⁴² Jesus an'ïstiax, kiküttoimisauanïstopuaüïksix nato'i'sinaksists, Ok'otoki, annök itsis'tüpapiksisstauük aiokotoksapiokoisakaiaü, netoi'nitsiu koke'i ïstotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apïstutüksïnni ki skai'e'tsip noöps'pïnanïsts? ⁴³ Ün'nikaie kumut'anïstopuaü Spots'im itsïn'naiïsinni ak'otsip ksësto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasïxk. ⁴⁴ Ki annök' ai'akittutütsïnnïssiüük annök' ok'otoki, aks'ksïsiu, ki

annök' matap'iuöök ai'akittutütsinïssiuük okotoki aksipin'iau. ⁴⁵ Ki omük'atoiapiekuax ki Pharisees otokh'tsimsau parables, ïksinïm'iau osto'auai umutai'puyisaie. ⁴⁶ Ki otap'sümmö sax mök'sixenö sax, üs'stünnyuiauax akai'tappix, tük'ka ü, 'taiau mök'siprohetsi.

22

¹ Ki Jesus mat'anïstsiuax parables, ki an'iu, ² Spots'im ïstsin'naiisinni netoi'nitsiu tuks'kümi omüx'inau, okuyi otokem'si. ³ Ki itüp'skuyiuax otap'otomokix moksiniökötösaxax anniks'ïsk otüm'axk: ki matüskak'sipuksipuax. ⁴ Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otap'otomokix, ki an'ïstsiuax anïstok'au anniks'ïsk üm'axk, Sat'sik, nikaw'apastutsip nitso'össin: nitap'otskinamix ki nitunïstakhtsimix ükainaitaiu ük'okönaiksistsiaiu: Puksipa'atok okem'sinni. ⁵ Ki ap'etsimiauie, ki oksoku'ouaests itap'poiiau, tuks'kümi otsin'simman, stsik'ï otsit'aumütsoktükkipi: ⁶ Ki stsik'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki au'ksistutuyiuax, ki initsiu'ax. ⁷ Ki omüx'ina otokh'tsimsi, itsis'tsetükkiu: ki itüp'skuyiuax otseën'akemix, ki itsaiïnakuaiïstutuyiuax anniks'ïsk inik'ixk, ki itsin'simaie otakap'ioyimoauaie. ⁸ Itüm'anïstsiuax otap'otomokix, ük'aiksistsiu mak'okemsinni, ki anniks'ïsk üm'axk matsipumapsiu'ax, ⁹ Itap'poak moksoku'ïsts ki kit'okönaukonoaxk üm'mokau mak'okemsinni. ¹⁰ Ki anniks'ïsk apotükkixk itsitap'poiiau moksoku'ïsts, ki ikönau'moipiaiuax ot'okönokonoauax makap'six ki ökh'six: ki itsüpanis'tsimiau üm'max. ¹¹ Ki omüx'ina otsipis'si möks'innoössax ümmax, nan'nyütsuame nin'aii ikem'sinni ïstsiso'kösimi, mat'süpsköstattaie; ¹² Ki an'ïstsiuaie, Napi'a, Tsa kanis'tsipipa kitsauomai'süpsköstatti ikem'sinni ïstsiso'kösimi? Ki matsepuyiu'ats. ¹³ Omüx'ina itüm'anïstsiuax otap'otomokix ïs'ksipistok otists' ki oköt'sists, ki ïs'tüppippis, ki satüp'ïksistsis ski'natsi; ak'itstsiu asain'sinni, ki papüx'ekinikani. ¹⁴ Akai'tappix naniköttaiau: un'natosimix mat'toiaiu. ¹⁵ Itümis'tapuiäu Pharisees, ki itauüt'ünistsiaiu mökitokoniömösauiäie ote'poawsistsaie. ¹⁶ Ki ipokitüp'skuyiuauax otüksinimatsauauax ki Herodians, ki an'ïstsiuaie, Nin'a, nits'ksinipinan kitau'müni ki kitau'münïksinimatstükki Ap'ïstotokuia oksoku'ï, ki kimatsümman'ax matap'pix: tük'ka, kimatsatsipats manistüp'apitappiipiau. ¹⁷ Anik'inan, Tsa kit'stapa? Ökh'siuats mök'otsiponitasi Cæsar, tsöktau mat'öksiuats? ¹⁸ Ki Jesus nan'ïmaie otsau'okömotsitappiisui, ki an'iu kumauk'saksinokipuauiäists kitsiks'ï tapokömotsitappiansui? ¹⁹ Ünis'tsinümmökik mixkim, kumut'iponitapi. Ki ito'tsipotuyiauaie nitai'punasainiini. ²⁰ Ki an'ïstsiuax, tükka' am'o ostoksis'ä, ki tükka' osinaksin'ats? ²¹ An'ïstsiuaie, Cæsar otsinan'. Itüm'anïstsiuax kotok' Cæsar otsinan'ists, ki Ap'ïstotokuia kotok' otsinan'ists. ²² Otokh'tsimsau annists'ïsk epo'awsistsk itskai'etükkiau, ki itskit'siauaie, ki oksoku'auai itappo'iau. ²³ Neto'ik ksïstsiiku'ik, Saducees, anniks'ïsk an'ïisk matsitsipats matsipuu'osinni itoto'iauaie, ki ai'süppoötsesattsiauaie, ²⁴ Ki an'iau, Nin'a, Moses itüni'u enis'si nin'au, ki saiiitstissi pokax, oskün' akokem'atssi'inaai otokem'an, ki ak'ksistauüttoomuyiauaie us'ï pokax'. ²⁵ Annok' ikit'sikümiau umu'pappiipix; ki matom'si otokem'attosi, its en'iu, ki otsai'itstissi o'kosix itskit'siauaie otokem'an oskün' mök'okemattosaie: ²⁶ Neto'initsiu osküni enis'aie, ki omat'osküni ki ikit'sikümiau ikönen'iau. ²⁷ Ki itsako'ieniu ake'u. ²⁸ Matsipuu'osinni tükka' otakokeman'atsaie, ikit'sikümix? Tük'ka ikönau'tuyiauaie. ²⁹ Jesus an'ïstsiuax. Kitai'patsïstutspuuu kimatsksinipuauests natois'ïnaksists ki ototüm'ap'sinni Ap'ïstotokuia. ³⁰ Matsipuu'sax matokemiu'axau matapikau'axau. Netoi'nitsiau Ap'ïstotokuia otatsim'otokatatsix Spots'im. ³¹ Annik' matsipuu'awsinnik kiküttomisauanïstot'ats annik' kitan'lipik Ap'ïstotokuia. ³² Nösto'akauk Abraham otsinan Ap'ïstotokuia ki Isaac otsinan' Ap'ïstotokuia, ki Jacob otsinan' Ap'ïstotokuia Ap'ïstotokuia enix' matsinan'ouaats, sa'kaiatappiix otsinan'ouax Ap'ïstotokuia. ³³ Ki akai'tappiix otokh'tsimsau skai'etsimiau otüksinimats'tüksinni. ³⁴ Ki Pharisees otokh'tsimsau ot'omaupütsössax Saducees, itauüttoomi'piotseiaiu. ³⁵ Ki tuks'kümi, lawyer, ai'süppoötttesattsiauaie, ki as'aksksinuyiauaie, ki an'iu, ³⁶ Nia'a, tse'a omük'o okök'itsimani ïtse'poawsists? ³⁷ Jesus an'ïstsiuaie, Kitak'ükömmiau, Nin'a Ap'ïstotokuia kitokönai'uskëttsipöppi, kitokönai'staaw, ki kitokönai'tsitani. ³⁸ Am'oi matom'iu ki omük'o epo'awsinni. ³⁹ Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünistükömmiau kitopokau'pimok kanistük'ömmimpospi. ⁴⁰ Annists'ïsk na'tokaistsk epo'awsists, ikönaukökitsimanists ki prophetix otan'ipïsts ikön'itaitsiäests. ⁴¹ Otsakiaumo'piotseisau Pharisees, Jesus süppo'ötttesattsuax, ⁴² Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tükka' oko'atsaie? An'ïstsiuaie David okoi'e. ⁴³ An'ïstsiuax, David umut'ainïstainiköttaupiaie Nin'ä, otanipi,

44 Ap'istotokiauä an'istsuiaie n'in'a, netots'i tüpo'piit, nök'ünistutoösaus kikatum'ix kitsiautütsekau'pipi? 45 David niniköt'tüssi N'in'a, Tsa otak'anistoko'atsaie? 46 Ki matap'pi matsitstipa mök'okotsitsipsättosi tuks'kai epo'awsinni, ki annik'ksistsiku'ik matap'pi matokot'sakosüppoöttesattau.

23

1 JESUS itüm'sitsipsiuax akai'tappix ki otüsksinimats'ax, 2 Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses otsiso'pötsisaie itau'piau: 3 Ünnikaie kitomian'istaniipuai sat'sik ki nüstutsik'. Ki manistsis'tutsipiau, pinan is'tutsik: tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu'axau. 4 Issoksis'tsists itau'monimiauësts soku'ësts mökopa'tosau ki matap'pix otsistsoauësts itotom'iauësts; ki osto'auai matakotsistüpakiotsim'axauësts tuks'kümi okit'suauax. 5 Otokönap'otüksuauësts itsistuts'imiauësts möksinnu'yisau matap'pix: itopüx'istutsimiauësts phylacteries, ki itomüx'istutsimiauësts otsaieno'tüksuauësts, 6 Ki ükome'tsimiauësts oye'tanists istotom'iapioyists, ki nato'i'apioyists istotom'isopötsists. 7 Ki otsitau'pisau itau'pumaupi aiksemattsini'otseisinni, ki möks'iniköttosau, Rabbi, Rabbi. 8 Pinis'tsinikükik Rabbi: tuks'küma kitsin'aimoauä, Christ: ki ksësto'au kitokönaix'okoauax. 9 Ki Pini'niköttok matap'pi, annom' ksök'kum, k'in'a; tuks'küma k'in'oaau annök' spots'im itau'puiök. 10 Ki pinitšin'ikükik Nin'ax: tuks'küma kitsin'aimoaua, Christ. 11 Annök' omüx'imök ksësto'au, kitak'apotomokoau. 12 Annök' ak'omuxistutosiuök, aks'inüxistutoau; ki annök' aksinüx'istutosiuök, ak'omüxistutoau. 13 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kitsitaiok'iauaiau matap'pix Spots'im itsin'naisinni: ksësto'au kimatsitaiipuuu'ats, ki aiakspimix kimats'epokkitsetomauaxau mök'itsipisau. 14 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Nam'akex oko'auësts kitau'attopuaiau, ki kitaisümiksistapatsimoiikapuuu: mis'tüpkapii kitakoku'yisuai. 15 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai kitotka'atau ksök'kum ki omük'sikimi kök'itokonoösi tuks'küma matap'iuä mökitanis'tsitsitasi kanistsitsi'tawpi kitaumaitu'yissi, kanistüm'ipuai ksësto'au Hell oku'yix kitak'anistsistokiaiistutoauau. 16 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au kitsaps'tsiotüpünükippuuu, kitan'ipuuu annök' akitup'ütäuüniuök omük'atoiapioyis matsikiu'ats, ki annök' akitup'ütäuüniuök omük'atoiapioyis isto'tokuüixkim, aks'istutsimaie! 17 Kitüt'tsapspuuu, kitsaps'tsiipuuu: Tsima' omük'o. Otoku'ixkim, ki omük'atoiapioyis annik' itatsim'mimmiik otoku'ixkim. 18 Ki annök' akitup'ütäuüniuök altar, matsikiu'ats; ki annök' akitup'ütäuüniuök kotük'sinni altar itokhits'tsipi, ai'aksistutsimaie. 19 Kitüt'tsapspuuu, kitsaps'tsiipuuu Tsima' omük'o, kotük'sinni, ki altar annök' itatsim'etsimök kotük'sinni? 20 Annök' aiakitup'ütäuüniuök altar, itup'ütäuüniuök altar ki mian'isttokhittstsi. 21 Ki annök' aiakitup'ütäuüniuök omük'atoiapioyis, itup'ütäuüniuök omük'atoiapioyis ki annök' iko'attomök. 22 Ki annök' aiakitup'ütäuüniuök spots' im, itup'ütäuüniuök Ap'istotokiauä otpiso'pötsis ki annök' itokhittapiuök. 23 Kitaks'ksinipuuu makapi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kitai'ponitasuai mint ki anise ki cummin, ki issoku'ists kimatsatsipuuuëstsau, okök'itsmanists, kim'apiisinni ki aumai'tüksinni: am'osts ökh'si kök'satsösaui; ki mat'ökhsuats kök staiistutsissuai stsik'ists. 24 Kits' apstsiotüpünükippuuu, kitai'soautsauu inüx'soiksissi, ki kitait'ssttimauau camel: 25 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kö's'ä ki saiëts'o'kosi sauauts'i kitüs'siipuaiau, ki pistots'im itui'tsiau minik'otüksinni ki auüt'tseisinni. 26 Kitsaps'tsii Pharisee, matom'siitau pistots'im kos'ä ki saiëts'o'kosa mök'ütsitsiksixissi sauauts'i, 27 Kitsaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisee kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Ksikoken'imanists kine'tümanistspau ai'ökhsinipiau sauauts'istsi, ki pistots'im itui'tsiau enix' okin'oaüests ki makap'ists. 28 Netoi'nitsiii ksësto'au kito'kömotsitappiinipuuu matap'pi, ki pistots'im kitotuit-skitsipuai ksis'tapokömotsitappiisinni ki sauum'itsitappiisinni. 29 Kitaks'ksinipuuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kitap'istutsipuaiau prophetix otoken'imanoauësts, ki kita'nütsistutsipuaiau mököm'otsitappix otoken'imanoauësts, 30 Ki kitanipuuu nitsa'kaiatappiinanopi nin'anix otsa'kaiatappiisau nis'tasauopoksisstokemaumünanopiau prophetix otsa'apünoauësts. 31 Ün'nikaie kit'auütanipuuu, ksësto'auükau anniks'isk matap'pix initsixk' prophetsix o'kosoauax. 32 Tu'itok k'in'oaauax otasuum'itsitappiisauësts.

³³ Pitseksinax, opix'exinasinna, Tsa'a kitakanistupis'tapixsattopats Hell istokök'itsimani? ³⁴ Ün'nikaie, sat'sik kitakittüp'skoaiu ksésto'au prophetix, ki mokök'ietappix ki ai'sinakix: ki stsik'ix kitax'enitauaiu ki kiitiku'aitauaiu; ki stsik'ix kitakitsipstüstsipis'auaiu kitatoi'apioyimoauests, ki kitak'auksistutuauaiu amian'istakap'ioyists otai'akitsipisau: ³⁵ Mökittokh'ittaitsissi ksésto'au kónau'kómotsitappiaapüni ksök'kum itsai'kimskaai. Abel moköm'otsitappiüä otsa'apün itüpots'tsiuaie Zacharias, Barachias okku'i otsa'apüniaie annök', kitsitenitauauök itüt'sikatsi omük'atoiapioyis ki altar. ³⁶ Kitau'münistopuau kónai'sistskä aunok' o'tappiisinna akítotu'iésts. ³⁷ Jerusalem, Jerusalem ksésto'auä kitai'nitauaie prophetix, ki anniks'isk itüp'skuaxk ksésto'auä ok'otokix kumutauauaiak'itauaiu, nökstanistsikapumoi'piauopi ko'kosoauax nipuau'ä manistau'moiopiopi o'kosix ki kimat'ökhsitsipuu'ats! ³⁸ Sat'sik, Koko'auai nam'itaisiu kit'skitomoko. ³⁹ Kitai'istopuau, issoots'i kimatakainokipuuu sauanenoainiki Atsim'siu annök' pauksipu'ök Ap'istotokiüä otsin'ikösüm.

24

¹ KI Jesus itsüx'iu ki itsis'tüpaatomaie omük'atoiapioyis ki otüksnimatsax itotu'iauaie mökanis'tsinnomoösuaie omük'atoiapioyis istap'istutüksinni. ² KI Jesus an'istsiuax kiküttaisauainipuuuastsau kónai'istsk? Kitau'münistopuau, matakskit'aupa okotoki mökstaiina'piksistosi. ³ Otsit'tokhitaupissi nitum'moyi Olives, üksšinimats'ax isimitoto'iauaie, ki an'iau, Anik'inan Tsanistsis' akanistsiu'astsau? Ki tsa akanistsiu'a kitsipuksipusinni, ki punksök'kuasisi? ⁴ KI Jesus an'istsiuax Iskskats'ik kökstaiipistsiksistutu'yisuai. ⁵ Akai'tappix ak'üsitotoiaiu nitsin'ikösüm ki ak'aniau Christ nësto'akauk; ki ak'sipistsiksistutu'yiauaax akai'tappix. ⁶ KI kitakokhtsimattopuui auakaw'tseisists ki mak'auakawtseisists: Sats'sik kökstai'apaitstisauai; konai'istsk ak'itsisiau; ki umut'aketsinikawpi matomoto'ats. ⁷ Aiok'auaua aksipua'tseiaiu aiokauai'i ki nin'naiisinni aksipua'atomiau nin'naiisinni; ki ak'unnatosiu auu'össinni, ki ak'itsisiu okh'tokosists, ki ksök'kumä otaks'ikauopiisists, ki akokónau'toitstsiu. ⁸ Am'osts Istokónau'mütüpipuñawkuyii' sists. ⁹ Kitakaumüts'kakipuaü kökitapauksistutoksi, ki kitaks'enikoaiaiu: ki kónai'okauaua kumutaks'tsimimmokoaü nitsin'ikösüm. ¹⁰ KI akai'tappix akistskimskükiu ki akaumüts'katseiaiu, ki akau'kimotseiaiu. ¹¹ KI akaiëm'ix ksís'tapsix prophetix aksipuauiu ki aksipisksis'tutuyiaua. ¹² KI sauo'kómotsitappiisinni otakuo'si, akai'tappix otükome'tüksuaui akstuyiaue. ¹³ KI annök' eikak'imauök umuk'itsipi aksikómotse'piaü. ¹⁴ KI am'ok nin'naiisinni istókh'sitsiniksinni ak'anístop kónüs'ksökkum, kónai'okoaua möks'ksiniisuaie; ki umuk'itsipi ak'otümitoto. ¹⁵ Ninim'innoainiki üs'tsimetsipi Daniel otan'istopi atsim'apii istai'puyissi (annök' an'istomök ünnists'ksinissi:.) ¹⁶ Anniks'isk Judæa itau'pixk ünnianistitüpok'skasau nitum'moists: ¹⁷ Annök' itokh'itapuüök oko'äi pününists'inissaatos mök'sauautsissi itsipsts'tsii oko'ai: ¹⁸ Annök' insimman itau'piuök pinüt'ünistsskos mök'otsissi otsistotos'ists. ¹⁹ Anniks'isk ipitap'piix ki üs'takataxk aksksinimiau makapi annists'ists ksistsiku'ists! ²⁰ Atsimoiikak kök'stautsimutasuai stuyissi, ki issik'opiiksistsikui. ²¹ Annik' omüx'ipuinapsiu'ak'itsisiu, itsistsis'si ksök'küm, ki annok' manists'ipuinapsi, aksis'tüpünistsipuinapsiu, ki is'sotsk matakotümanistsipuinapsiu'ats. ²² KI annists'ists ksistsiku'ists sauan'natsistutsisests mat'akitsipa matap'pi itsikómotse'piaiu; aumai'tökkixk, osto'auai itunnats'istutsimests annists'ists ksistsikuists. ²³ Kümits'tsiki matap'pi kitai'akaniki Süm'mís, am'auk Christ, ki om'auk; pinau'maitos. ²⁴ Ksís'tapsix Christix akitsipuu'iau ki ksís'tapsix prophetix, ki akanis'tsinnükiau omük'apstosists ki písats'kasists; ki iküm'itstiki aks'ipistsiksistutu'yiauaax aumai'tökkixk. ²⁵ Sat'sik, kiau'anístopuau. ²⁶ Küm'anistsenikiau sat'sit ksís'tapskökkuui ün'amauk; pini'tappoat; Sa'sit, simiap'ioyists ün'amauk; pinaumai'tökkik. ²⁷ Ksistsikum' manistotsipuksipupi umu'autstsiipi apinök'kuyi, ki manistsitüpiükunatspi ame'totsi; netoi' ak'üniststiuu nin'au okku'i otos'aie. ²⁸ Míksinni otsits'tsiipi, ün'nim pi'tax akomooi'iau. ²⁹ Annists'ists ksistsiku'istsk itsipuinastsists otsiauks'au, nato'si akski'inüm, ki kokum'ikesüm matakanaakimauats, ki kök'atosix akotots'inissiau, ki spots'im otsis'köpsinni akauüt'apixip: ³⁰ KI Nin'auä okku'i otap'stosinni akitsinakoiaie spots'im: ki ksök'kum istokónai'tappix ak'otümauyesiau, ki aks'innoyeiaiu Nin'au okku'i spots'im itsissoksis'tsikuists itsipsts'otosi, otümap'sinni ki omüx'ik'kunnasinni akopoto. ³¹ KI ak'itüpskuyiauaax otatsim'otokatatsix ak'sokskkiax, ki aumai'tökkixk akitotomoi'piauaax, nissoo'ists sopu'ists ki spots'im umuk'itsipi: ³² Annök', isksinik parable omüx'inistsis; okün'iksi otsa'kiükkínisissi, ki otsuio'pokassi, kitsksinipuaü nepu'yi itasts'tsiu; ³³ Neto'i maks'inimenoainiki

annists'isk, isksinik, mökaststsissi, ito'to okh'sepistanists. ³⁴ Kitau'münistopuau am'oi o'tappiisnaini matakis'tapu'ats otsauomaisüpanis'tsiosau annists'isk. ³⁵ Spots'im ki ksök'kum ak'eitsinikau, ki nitse'poawsists mataketsinikau'estsau. ³⁶ Annik' ksistsiku'ik ki annik' itai'ksistsikumioipik matsksinim'ats matap'pi, Spots'im istso'tokatatsix matsksinim'axauaie, Nin'a nits'ksinimaie. ³⁷ Noe otsiks'istikumists manists'piests, netoi' ak'anistsiiests Nin'au okku'i oto'saie ³⁸ Otsauomo'kõnaiokkeuasi ksökkum manistau'yipiau ki manistai'simipiau, manistok'kemipiau manista'piköttükkipiau, itüp'itsiu annik' ksistsikuik, Noe otsit'süppopissi akh'iosatsis. ³⁹ Ki matsksinim'axau otsauomo'kõnaiokkeuasi ki itsau'inakuaiistutuau; netoi' ak'anistsiu Nin'au okku'i oto'saie. ⁴⁰ Natsitappiix akotümitau'piiau insim'man: nituks'kümi ak'otoau, ki stsik'i ak'skitau. ⁴¹ Natsitappiix akex' ak'taipik'iakiau; nituks'kümi ak'otoau, ki stsik'i ak'skitau. ⁴² Ün'nikaie mokökik: kimats'ksinipiau annik' itai'ksistsikumioipik kitsin'aimoau otai'akitotopik. ⁴³ Am'okä isksinik', Napioyus istökhsin'auä otsksinim'opi annik' itai'ksistsikumioipik otai'akitotosi kõmos'iepitsiuä is'taiüskskümüiopi, istai'saiepukitsetsimopi oko'ai istokitsim'i mökopokse'isaie. ⁴⁴ Ün'nikaie ük'aisüppuaiapistotosik; kitsit'sisauaitsitopuai, Nin'au okku'i ak'itoto. ⁴⁵ Tükka' aumai'tükki ap'otükkiuä, ki mokök'i apotükkiuä annök' otsin'aim otinaiäts'okök oko'ai iststappim'ix, mök'okmotokotsäus otso'õsinoauests? ⁴⁶ Atsim'siu annök ap'otükkiuök, otsin'aim oto'saie otak'okonokaie netoi' it'ünistsistutsimaie. ⁴⁷ Kitau'münistopuau, akokõnitainaiäts'uaie otokõnai'nanists. ⁴⁸ Ki annök sauum'itapotükkiuök, makotots'anissi u'skëttsipöppi ai'sümsiu nitsin'aim; ⁴⁹ Ki makaumütüpauaiak'iüssi ot'opokapotükkimax, ki makopoks'oyimüssi ki mak'opoksimumüssi ai'simix; ⁵⁰ Annök' ap'otükkiuök otsin'aim ak'oto annik' kustsiku'ik otsauomüks'kümosaie, ki annik' itai'ksistsikumioipik otsauomüs'ksinniissi, ⁵¹ Ki akaiaketsin'uaie, ki aiakokotsuaie mök'itau'pissaie otsitau'pipiix ksistapokömotsitäppiansix: annim' ak'itstsiu asain'sinni ki satse'kinani.

25

¹ SPOTS' IM istsin'naiisinni aketum'anistsiau ke'pix ake'kuax, anniks'isk mat'tuyixk ot'anakimatsuauests, ki itsux'iau mökota'tsemösau annök' ai'akokemiuök. ² Ki nis'itsix mokök'iau, ki nis'itsix mat'tsapsiau. ³ Anniks'isk mat'tsapsixk nito'tsimiau ot'anakimatsuauests, ki, mattotükkiu'axau okke'anakimatsis: ⁴ Ki mokök'ixk ipok'iotscmiau otanakimatsuauests okke'anakimatsis, kos'ix itsüp'pitükkiu. ⁵ Annök' ai'akokkemiüök otai'sümsi, ikõnai'okano'piiau ki ikõnai'okax. ⁶ Ki itüt'sikiikokoi ikum'iüstutsip, sat'sik, ak'okemiüä ai'puksipu; Süksik' kökotatsemössuai. ⁷ Itumokõnapiuau'iau am'ox ake'kuax, ki ikõn'itaisüppasuyinükiau otanakimatsuauests. ⁸ Ki mat'tsapsix an'istsiauaax mokök'ix, kok'inan kitök'keanakimatsuai; tük'ka, nitan'akimatsinanests ük'aiitsinikaiau. ⁹ Ki mokök'ix an'istsiauaax, Sa; matakakauo'ats ksëstün'un: Is'tapuk aumüts'kotükkiix kök'opumattosuai. ¹⁰ Ki otsakiaitapposau mök'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk sopuai'istotosixk ipok'sipimiauäie okkem'sinni: ki ai'okip. ¹¹ Sako'okhtsi mat'tsapsix noküt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kauai'pixikinän. ¹² Ki an'istsiauaax, kitau'münistopuau kimats'ksinopuauats. ¹³ Ün'nikaie mokökik', tük'ka, kimats'ksinipuauests annik' ksistsiku'ik ki annik' itai'ksistsikumioipik Nin'au okku'i otai'akitotopik. ¹⁴ Spots'im istsin'naiisinni netum'anistsiu nin'au annök' piuo'ök, ki niniköt'tsiuaax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'ists. ¹⁵ Ki tuks'kai ikotsiu'aie nisitsi'i itawk'pumaupix ki stsik'i na'tokai, ki stsik'i nituks'kai; ki kõnai'tappix itanistokotsiu'ax manist'okotsistutsipiau; ki itau'matto. ¹⁶ Annök' ikuyiu'ok nisitsi'i itawk'pumaupix itis'tapu, ki itau'mütskotükkiu, ki ikuyiu' stsik'ix nisitsix itawk'pumaupix. ¹⁷ Ki netoi annök' ikuyiu'ök na'tokümi, ikuyiu' stsik'ix na'tokümix. ¹⁸ Ki annök' ikuyiu'ök nituks'kümi itis'tapu, ki itatün'akiu ksök'kum, ki ai'ksasattomaie otsin'aim otsixkimim'iaie. ¹⁹ Otai'sümmissi, am'ox ap'otükkiix otsin'aimoauä itoto'yinai, ki ipokoks'tükimiuax. ²⁰ Ki annök ikuyiu'ök nisitsi'i itawk'pumaupix ito'to ki ito'tsipatopiau stsik'ix nisitsix itawk'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okök nisitsi'i itawk'pumaupix: Sat'sit nitokuinan' matsis'itsix. ²¹ Otsin'aim an'istsuaie, kitökhs'istututükki, ökhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä: kitse'münüssatsipiau un'atosësts, kitakinai'atso akauo'iests: Kitsin'aim otse'tametüksinni istsipi'it. ²² Annök' iku'yiuök natoküm itawk'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okök natokümi itawk'pumaupix: Sat'sit, nimat'okuinani mats'istokai itawk'pumaupix. ²³ Otsin'aim an'istsuaie, kitökhs'istutükki, okhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä; kitse'münüssatsipiau un'atosësts, kitakinai'atso akauo'iests:

Kitsin'aim otse'tametüksinni i'tsipi'it. ²⁴ Annök' ikuyiu'ök tuks'kümi itawk'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksino ksésto'a kitse'inai, kikut'tomaisüppipumattopi kitai'pokiaki, ki kikut'tomauanit'apixipi kitomoi'pitükki; ²⁵ Ki nitsiko'pum, ki nitsit'tappo ki nitai'ksasattop ksök'kum kitsinanä itawk'pumaupi: Sa'sit, kitsinan. ²⁶ Otsin'aim an'istsiauae, kitsaumu'apotükkiuä ki kitsistap'apotükkiuä, kitsksinoki nitai'pokiaki nikütömai'süppipumattopi, ki nitomoi'pitükki, ni kütötauauanit'apixipi: ²⁷ Kumaukstauokotai'ksixau au'awtsoomüskotükkiix nitsix'kimimix, ki nitsitotopi nök'staitokuyitopi nitsinan'ix ki umut'okuyesix. ²⁸ Mattomok'aie itawk'pumaupi, ki kotok' annök iku'yiuök ke'pix itawk'pumaupix. ²⁹ Anniks'isk iku'yixk ak'okotaiu, ki otaksinanotaiu akauo'i: ki annök' itsau'okuyiuök ak'otomou annik' ooko'ösinik. ³⁰ Ki istüp'satüpiksistsis ap'otükkiuä itsau'okuyiuä ski'natsii: ak'itsisiu asain'sinni ki satse'kinani. ³¹ Otak'itotosi Nin'au okku'i ottsa'pinasinni ipokom'össau otokönatsim'otokatatsix, ak'otümotokhitapuie otsistsapisso'pötsis: ³² Ki akokönipotamoi'piaiu iköna'okauaua: ki aiapani'aketaipiksistopiau emük'ikinakuün manistai'aketaipiksistopiax emük'ikinax ki apomük'ikinax: ³³ Ki akotüpi'piauax emük'ikinax onet'otsis ki ap'omükikinax otse'aksissauotsis. ³⁴ Omüx'ina akotüm'anistsiuax anniks'isk onetotsis itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki nin'naiisinni matsik' annik' kitapistutomokiik, otsauomap'astutoössi ksök'kum. ³⁵ Nitse'nots, ki kit'okokipuuu aau'ösin; nitse'naki, ki kitsit'tutokokipuuu: nitsi'piitappi, ki kito'tokipuuu: ³⁶ Nimatsistotospa, ki kitsis'totosatskokipuuu; nitokh'tokos, ki kitsipis'kotokipuuu; itai'okiakiopi nitsitau'pi, ki kitsittotaakipuuu. ³⁷ Moköm'otsitappix akotüm'anistsiauae, Nin'a, tsanistsi'i kit sits' In o pin an kitau'nots, ki kits is' so pi Q an? Ki kitse'naki, ki kitiitakopinan. ³⁸ Tsanistsi'i kitsits'inopinän, kitsi'piitappiisi ki kito'tosinin? Ki kimatsistotospa, ki kitsistotos'atskopinan? ³⁹ Tsanistsi'i kitsits'inopinän kitai'okhtokos, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi ki kitsito'taatosinan? ⁴⁰ Ki omüx'ina ak'anistsiuax, kitau'münistopuuu kanistitüpi'stutsipuai tuks'küma inüx'tsima am'ox nix'okoax, kitanists'istutomokipuuu. ⁴¹ Akotüm'anistsiuax anniks'isk ote'aksisautsis itau'pixk, is'tapuk emüskax mökseinsau, üsksu'tsinasii is'tapuk, ek'aisepütsistotomoi'iauaux au'tutsokiuä ki oto'tokatatsix: ⁴² Tük'ka, nitau'nots, ki kimatsissok'ipuuu: nitse'naki, ki kimat'tutukkokipuuu: ⁴³ Nitsi'pitappi, ki kimat'otokipuuu: nimats'istotospa, ki kimatsistotosats'kokipuuu: nitokh'tokos, ki nitsitau'pi itai'okiakiopi, ki kimat'sipiskotokipuuu. ⁴⁴ Osto'auai ak'otümanistsi'iauae, Nin'a Tsanistsi'i kitsits'inopinän kitau'nots, ki kitse'naksi, ki kit'sipitappi, ki kitokh'tokosi, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi kök'saikaw'änistotsinan? ⁴⁵ Ai'akotümanistsiuax, kitau'münistopu au kanist'saiitüpi'stutsipuai tuks'küma inüx'tsima amox, kimat'anistsistutomokipuuu. ⁴⁶ Ki am'oxi aksistüpitappo'iau üsk'sitauksistototsi: ki moköm'otsitappix akittappoiu üsk'sipaitappiisinni.

26

¹ Ki itünistsiu, Jesus otaksiste'poattosösts am'östs epo'awsists, itün'istsiuax otüksinimatsax, ² Kitsksinipuuu aisto'küssi ksistsiku'ists ak'itstsiu passover, ki Nin'au okka'i itaumüts'kau mök'itsiksistoxösi. ³ Omük'atoiapiekuax, ki aisinakix, ki matap'pix otsin'aimoauax itümitüpaumooiau sp'atoiapiekuün Caiaphas oko'arii. ⁴ Ki ai'sitsipsattseiau mök'anistokotsisimmiotöösauaie Jesus, ki mök'itsenitöösauaie. ⁵ Ki an'iau, pinits'tsis oye'tani itsiksiss'tsikui ökskakümütsikiniaiu matap'pix. ⁶ Jesus otsitau'pissi Bethany, Simon leper oko'ai otsitsipst'staupissi, ⁷ Ake'ua itoto'iae, ipa'tükkiu alabaster atüxak'sin puye' itsüp'patomaie, akai'inxkimasiauae, ki otau'yisaie itsita'suyininmaie otokön'iaie. ⁸ Ki otüksinimats'ax otsinis'saxaie, istse'tükkiax, ki an'iau mauk'etsinikatopi? ⁹ Am'ok ipum'atotopi is'taiekekaixkimasiauopi, ki kim'atapsix is'tauokotauopiauae. ¹⁰ Jesus otok'htsimi, an'istsiuax, kumauk'sauaiksixinouauiisiksix ake'ua ökh'siu nitapistutu'yipi. ¹¹ Ksésto'au, kimatapsix kitusk'sauopoksemokoaiu; ki nésto'a kimat'üsksauopoksemokipuuu. ¹² Am'ok puye' nöstüm'i ötsita'suyinissi itsistuts'imaie mök'itsopuipistutuyissi nökitak'itsasi. ¹³ Kitau'münistopuuu am'oi ökhs'itsiniksinni amianistan'istopi könüs'ksökkumä, am'ok, am'o ake'ua otap'istutsipi ak'ütanistomaie, mök'itüksinoösi. ¹⁴ Na'tsikoputsix, tuks'kümä, anistau Judas Iscariot, itappo omük'atoiapiekuax, ¹⁵ Ki an'iu, tsanistap'pi kitak'okokipuuu, ki nitakitüp'omutskau ksésto'au? Ki nitsi'tuyiauae niip'pii ksixix'kimix. ¹⁶ Ki annik' itot'apsatsim mök'itamütskösaie. ¹⁷ Ke'tani küt'taikopütstsi, istotom'iksiss'tsikui, üksksinimats'ax itoto'iau Jesus, ki an'istsiauae, Tse'a kit'stapa kök'sopuipistutosinan kök'kitsoyisi passover? ¹⁸ Ki an'iu is'tapuk akap'ioyis, ki om'ümä nin'auümä anistok', Nin'a, an'iu, nitsiksistisikum'i aststsi'u: koko'ai nitüs'ksinimatsax nitak'opoksoyimaiau passover.

an'iu nitokot'opüksinip Ap'istotok'iuä otatoi'apioyis ki nitokot'sokap'istutsip nioks'kai ksistsiku'i. ⁶² Ki Sp'atoi'apiekuun itsipuuu', ki an'istsiuaiie, kitakstaie'puyipa? Tسان'istapiu'a am'ox kitse'nüpanipiau? ⁶³ Ki Jesus matsepuyiu'ats. Ki Sp'atoi'apiekuun mat'anistsiuaiie, kita'tauünisto Äp'istotokiaua ipai'tappiiuä, kök'aniksınan ikun'ümeniki Christ, Ap'istotokiauä okku'i. ⁶⁴ Jesus an'istsiuaiie, kitsemüniani; ki kitan'ısto sako'okhtsim kitaks'ınouai'ini Nin'au okku'i, otsitau'pissi otümap'sinni istset'otsisi ki umutsipuk'sipusi Spots'im istsisoksis'tsikuists. ⁶⁵ Sp'atoi'apiekuun itümai'pinotsimësts otsistotos'ısts ki an'iu, itüpepo'atomaie Ap'istotokiauä; nitak'otsikipinana stsik'ix e'ënu'panix? Sat'sik, kikai'okhtoauau oksis'tapinikö'ttsimani. ⁶⁶ Tsa kit'stapuuuä? An'iau, möks'einsi. ⁶⁷ Itüm'itaisokuttıtsiuaiie ostoksıs'ıaie, ki oto'auësts itsitauaiak'ıauaie: ki stsik'ix omı'tsıxikinstpuaueësts itsıtıauaiak'ıauaie. ⁶⁸ Ki an'iau, ksësto'a Christ e'ënu'panikınan, Tükka' kıtıauaiak'ıoka? ⁶⁹ Annok' Peter sauauts'im itau'piu, istokıtsim'i pistots'im: ki ake'kuun itoto'ıaie, ki an'iu, ksësto'a kitopokom'au Jesus Galilee ıtsıtappim'i. ⁷⁰ Ki paiot'anistsiuax matap'pix nimatsksınoau'ats nimatsksınıpa kitan'ipi ⁷¹ Ki otsitüp'sıxısi kıtsim'ıapioyıs, stsik'i ake'kuun nan'nuyenaie ki an'istsiuax anniks'ısk matap'pixk itau'pixk, ani'o nin'au noküt'opoksimıuaie Jesus, Nazareth ıtsıtappim'i. ⁷² Ki mata'toınıu, ki an'iu, nimatsksın oau'ats nın'au. ⁷³ Ki otai'pıstıksısımmosi anniks'ısk itai'puyıxk itoto'ıauaie, ki an'istsiuaiie Peter, E'münü, ksësto'akauk tuks'kümä: kitse'poawsısts kitse'ënu'paniki. ⁷⁴ Itümaumütüpipako'sıne'puyiu, ki itaumütü'pıtıau'ünü, nimats'ksınoau'ats nın'au. Ki nıpuuu'ä sokıt'okumıu. ⁷⁵ Ki Peter ıksınım'ıaie Jesus ote'poawsınnıaie, annik'ıtanıs'tsiuaie, otsauomokh'kumsi nıpuuu'a nioks'kai kitak'ani kımatsksınokı'pats. Ki itsıx'ıu, ki itsok'ıuasainıu.

27

¹ OTAP'INÖKKUSI, kõnau'mükatoıapiekuax ki matap'pix otsın'aimoauax itüp'okökıtsımıaıu Jesus möks'enıtösauaie; ² Ki otai'ıskspıstösıssaıaie, itünıstüppı'ıaıaie, ki itüp'aumütıskıaıaie Pontıus Pilate, anı'ısk nınai'ısk. ³ Judas, anı'ısk otse'mütıskaukısk, otısnno'ösaie, otanı's'sax möks'einsi, ıtsısaıai'tsitau, ki mat'skıtıotsıpotuyıuax omük'atoıapiekuax ki omüks'imıx nın'ax nüp'pix ksıxıx'kımıx, ⁴ Ki an'iu, nıkaı'sauumıtsıtappı nitse'mütıskatop moköm'otsaapünıı. Ki an'iau, Tسان'ıstapiu nitokanıstappıkipınan'a? Ksësto'a kıtak'satsıp. ⁵ Ki ıtsıpst'sıtıpapıksıtısuax ksıxıx'kımıx omük'atoıapıoyıs, ki ıtsıs'tapu, ki ıtsıko'köpsıu. ⁶ Ki omük'atoıapiekuax mat'tuyıauax ksıxıx'kımıx, ki an'iau, matökhsıu'ats ök'ıtsüppıtsösau atsm'ısokaiıs, tük'ka aa'pünıı ıpum'attomıau. ⁷ Ki itau'kökotomotseıaı ki itopum'attomıau potter otsın'sımman, pie'tappıx mok'ıtsıtsösau. ⁸ Ün'nıkaıe itıks'sunnıstainıköttop a'apünıı ıtsın'sımman. ⁹ Itüme'ıtıpanıstomaıe annik' otanı'pıkaıe Jeremy prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyıauax nüp'pix ksıxıx'kımıx, umutopum'attopıaıe annök' Israel itünıau ünıı mökanıstısxıkımıaı; ¹⁰ Ki itopum'attomıaıaıe potter otsın'sımman, nanıstün'ık Ap'ıstotokiauä. ¹¹ Ki Jesus paıo'tspıuyımıaıe, nın'aıı; ki nın'auä aı'süppoö'ttsesattsıaıe, ki an'ıu kıkıtım'ıpa Jews otsın'aimoauai? Ki Jesus an'istsıuaıe, kitan'i. ¹² Ki Omük'atoıapiekuax ki omux'ınax ote'ënu'panıstösauaıe, matsepuyıu'ats. ¹³ Pilate itüm'anıstıuaıe, kıkıttısaıuokhtoau'axau akauo'yi kıtse'nüpanıkoıst's? ¹⁴ Ki tuks'kai epo'awsın matanıstıu'atsaıe; ki Nın'auä eık'skaıetükkuı. ¹⁵ Annok' oye'tanı nın'aua itıksıaıpotoyıaıe tukskım'i e'ë'naiı ot'stataıaıe matap'pix. ¹⁶ Annik', nannan'attısaıu tuks'kımı e'ë'naiı, Barabbas an'ıstau. ¹⁷ Ün'nıkaıe otokõnau'moösax, Pilate itünıs'tsiuax, Tükka' kıt'stataıuä köks'ıpotomosıuı? Tsöktıu Barabbas, tsöktıu Jesus, annök' anıstauök Christ? ¹⁸ Tük'ka ıksınım'ıaıe umutsıssısat'sıuösau, itaumüt's'kau. ¹⁹ Otsıtaıu'pıssı okök'ıtsımanı ıstıssıo'pötsıs, otokem'an itüpüt'oköttsıuaıe ki an'istsıuaıe, pınotokanıstappıkıt om'ä moköm'otsıtappıuä: tük'ka akauo'ıësts nit'okuyıpısts pu'ınasıts nı'papukanıst annok' ksıtsıku'ık, osto'i itots'tsıësts. ²⁰ Ki omük'atoıapiekuax ki omux'ınax eıkaıkımıttısaıuax matap'pix mök'aukõmõnıtösauaıe Barabbas, ki Jesus möks'eınısaıe. ²¹ Nın'auä an'istsıuax, Tükka' na'tokümıx kıtstataıu'a köks'ıpotomoo'sıuı? An'iau Barabbas. ²² Pilate an'ıstıuax Tsa nitakünıstıtoau'ats Jesus, anıstauök Christ. İkõn'auanıstıuaıaıe, ünıanıstauai'ıstais. ²³ Ki nın'auä an'ıu, kumauk'anıstauaıskıks? Tسان'ıstapiu'ıts otsaıum'ıtsıtıtuksınıı? Ki akauo'yi itsokse'puyıau ünıanıstauai'ıstais. ²⁴ Otsınıs'sı, otsau'otokanıstappıksısaıe, ki otai'akıtstıssı äsınata'pıı ito'tükkuı okke', ki itüs'tsımıuı otsıpot'ayıpuyımösax matap'pix, ki itünıu', nımat'ototoımoko'ä am'o moköm'otsıtappıaıe otsa'apünıı: ksësto'auä sat'sik. ²⁵ Itümokõnai'puyıau matap'pix,

otsa'apünni ünnianistots'tsisaie nēštūn'an ki no'kosinanix. ²⁶ Itūmipo'tomoyiuax Barabbas: ki otai'ksistisipisōsaie Jesus, emūts'kauaie ōksiks'itoxōsaie. ²⁷ Ninauā otseēnnakem'ix itūpīp'iauaie Jesus itokōno'paupi, ki itokōnaumoi'piiua eēn'nakex. ²⁸ Ki itsau'tomoyiauaie otstistotos'istsaie, ki mawks'isokōsīmi itsūps'kaiauaie. ²⁹ Otai'amitsinissau ksissūstūmmokōni, itsīs'tšūmmokiauaie ki apai'i itstom'iauaie one'tōtsaie: ki auaaukōpistuksis'akōttsiauaie, ki ai'ksistapanistsiauaie, ki an'iau, Hail, Jews otsin'aimoauai! ³⁰ Ki ai'sokotuttsiauaie, ki matsīmiau apai'i ki otokōn'iaie itsitau'aiak iuaie. ³¹ Otai'ksistsiksistapanistūsuaie, asso'kōsīmi itsauts'imiauaie, ki otau'ūtsisokōsīmaie itsūps'kaiauaie, ki itsistapīp'iauaie mōk'auaiistasuaie. ³² Ki otsūks'au, ikonoyiauaie nin'aii Cyrene itsitappim'i, otsinikōsim Simon: išskuopa'atsiauaie otauai'staksin, ³³ Ki otsito'tosau Golgotha an'istop, itokīsasiik, mūksikīnūkotokōnik, ³⁴ Ikotsi'auaie moksimatossaiiai' ištspokū'yi ki gall ipa'osakasuyinimīaiaie: ki otūt'totsiaie, mat'skaksimattom'atsaie. ³⁵ Ki itau'aistaiuaie, ki otstistotos'ists, ki aiaketotsipiests, itsi'kōtotsiēsts: mōks'eēnūpanistosi annik' otan'ipik prophet, itai'aketotsipiēsts nitsistotos'ists ki itsi'kōtsopnaaiua. ³⁶ Ki ito'piiua ki ūs'sūmmīaiaie annim'; ³⁷ Ki itstom'iauaie otokōn'i spots'i ksīs'tapanissīni sainaip', Am'ok Jesus, Jews otsin'aimoauai. ³⁸ Na'tsitappix kōmos'iepitsix ipauai'istauax tukkūm'i one'totsi ki stsik' i otse'aksissautsīs. ³⁹ Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsitsīpsattsiauaie, ki auauūkia'pīxiau, ⁴⁰ Ki an'iau ksēsto'a annōk' ipūxin'īmōk omūkatōi'apioyīs, ki nioks'kai ksistsikuists itsiksist'apistustimōk, kōmotse'pīosit. Ikūm'ūmeniki Ap'istotokiuā okku'i inīsa'atoat auai'staksin. ⁴¹ Neto'i omūk'atoiapiekuax netoi'nitaiksistapanistsiauaie, kiai'sinakix ki omū'īmīx ipokaniau, ⁴² Kōmotse'piuax stsik'ix ki matokotsikōmotsepīosiu'ats. Ikūmūm'īssi Israel otsin'aim, ūnanistsinnīsa'atos auai'staksin, ki nitakaumai'tauūnan. ⁴³ Au'maituyiaie Ap'istotoki'i: annok' ūnnianistsikōmot'piōsaie, maksinan'attūsaie: tūk'ka iūniu', nēsto'akauk Ap'istotokiuā okku'i. ⁴⁴ Kōmos'iepitsix ipok'auaiastapik neto'yistsk nokūtsitūp'apiximīauešts okhpe'kīsts. ⁴⁵ Nau'yi itai'ksistsikūmiopi konūs'ksōkkumā itūp'skinatsiu piksu'yi itaiksistsikūmiopi. ⁴⁶ Ki otspik'susi itai'ksistsikūmiopi, Jesus aisokse'puyiu. Ki itūni'u, Eli, Eli, lama sabachthani? Annik' ito'kīsasiik, Nitap'istotokim, Nitap'istotokim, kumauk'skīkiks? ⁴⁷ Stsik'ix itai'puyixk, otokh'tsimsau', an'iau, Am'o nīnau nan'nikōttsiauaie Elias. ⁴⁸ Ki tukk'kūmā itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksippuyinip, ki ito'kīmīaie ištspokū'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsiu'aie mōksimattossaiiai'. ⁴⁹ Stsik'ix an'iau, ki'ka, ōk'satsip maks'ikūmipuksipusi mōksikōmotse'piīsaie. ⁵⁰ Jesus ota'atsokepuyiissi, itaumūts'kauaie Sta'aw. ⁵¹ Ki Sat'sit, omūk'atoiapioyīs itsi'kōksok'iakīopi ai'aketsinīkau, spots'im itots'ipinīkau; ki ksōk'kumā itsi'papuyiu, ki ok'otokskuists ai'aketopīiaū; ⁵² Ki a ken 'i man ists kau'opīiaū; ki atsim'six anniks'isk ai'okaxk akaiēm ostūm'ouaēsts itsipua'ax, ⁵³ Ki ota'atsipua'wsi Jesus, itsux'iau aken'imanīsts, ki itūp'ipimīaū atsimakap'ioyīs, ki otsinok'oaiau akai'tappiix. ⁵⁴ Annok' eēnakin'au'ā, ki otopokom'ixk, otopokūs'satūkkimmaxk Jesus, otsinno'ōsau ksōk'kūmi otsi'papuyiisi, ki otsinīs'sau annīsts'isk istutsip'īstsk, eks'kaikopumīaū, ki an'iau am'o emūn'īūmi Ap'istotokiuā okku'i. ⁵⁵ Ki akai'tappix akex' pie'tsi itūs'sūmmīaiaie, annīks'isk itotopokīu'īixk Jesus Galilee, ki apotomoyīixkaie: ⁵⁶ Ki ipokom'iauaux Mary Magdalene, ki Mary, James ki Joses oksīs'toauaii, ki Zebedee okku'ix oksīs'toauai. ⁵⁷ Otai'tūkkussi, akotsin'auā Arimathēa itsitappim'i anīstau Joseph, ito'to, tukk'kūma Jesus otūksinīmats'aie: ⁵⁸ Itappo' Pilate, ki ikōm'ōnistomaie Jesus stūm' i aie. Pilate itūmūn'iu mōkaumūtskatosaie mostūm'i. ⁵⁹ Ki Joseph otots'īssi mostūm'i, itsīsso'monīmaie ksixistokh'aipīstsi, ⁶⁰ Ki itsipststotomaie otaiūt'sinani aken'iman, maniu'aie, annik' itatūn'ipik ok'otokskui: ki omūk'okotoki itūp'auapīmīaue aken'imani ištokītsim'i, ki itsīstapu. ⁶¹ Ki Mary Magdalene, ki stsik'i Mary, itotau'pīaue aken'imani. ⁶² Ki annik' ksistsiku'ik otōkhs'apīstutosau, mat'apinōkkusi, omūk'atoiapiekuax ki Pharisees ikōnitoto'iauaie Pilate, ⁶³ Ki an'iau, Nin'a, nitūksksinīpīnan om'ā ai'pīstisiksistutūkkīuā otan'ipi, otsakiaitap'piisi, nioks'kai ksīstsiku'i nitak'aatsipua. ⁶⁴ Anit' ōkhs'īstutsīssi aken'imani nioks'kai ksīstsiku'īsts, otūs'ksinīmatsax mōkstai'sepiotosax, mōkstai'kōmosai'isax, mōkstai'anīstosauax matap'pix, ūk'aipua: ki sako'ipatsīstutūksīnni aks'īstūpskīts top matom'ipatsīstutūksīnni. ⁶⁵ Pilate an'īstsiuax mattok'au eēn'akex; is'tapuk, mī'īstutsik. ⁶⁶ Ki itappo' iau, ki mī'īstutsīmiau ake'niman, iskkūm'iauaie ok'otokōkh'sepīstan, ki ištai'iauaie eēn'akex.

28

1 ISSĪK'SĪSTSIKUYII ksīstsiku'i otai'ksiuosaie, otaumūtūpapinōk'kusaie išsik'atoiksīstsikui, Mary Magdalene ki stsik'i Mary itoto'iau mōks'inīisau ake'nimani.

² Ki, sat'sit, ksök'kumä ai'papuyiu: tük'ka Ap'istotokiua oto'tokatatsis spots' im itsinnisso'iinai, ki ito'to ki matskoap'imiaie ok'otoksoh'sepistan ki itop'auaie.
³ Ostoksis'si netoinitai'natsuaie popos'ists, ki kai'ksistotosiu neto'i kon'skui:
⁴ Ki üsks'katükki stun'noyiaue, ki ai'papuyeian netoi'nitsiaue enix'. ⁵ Ki oto'tokatatsis an'istsiuax a kex', piniko'puk; nits'ksinip kitap'üssümmauau Jesus annök' kaiis'toksauök. ⁶ Matsinakuaiem'ats: tük'ka, ük'aipuu otan'ipi. Puk'sipuk, sat'sik otsit'sipi Nün'ä. ⁷ Ki kipi'tappoak, ki an'istok'ax otüs'ksinimatsax otse'insinni ükaipua'atomaie; ki, sat'sit, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kitap'itsinnoauau: sat'sik, kikau'anistopuu. ⁸ Ki itsikip'istupaatomiauaie ake'niman ai'kopumau, ki eks'kaetametükkiu; ki auks'kasiau mokitots'ipotosauaie otüs'ksinimatsaxaie otse'poawsiniaie. ⁹ Ki otsitappo'sauax mökitsinnikoösauax otüs'ksinimatsaxaie, süm'mis, Jesus ito'tatsemiaue ki an'istsiuax All hail! Ki ito'toiauaie ki ein'imiauaie oköt'sistsaie, ki ita'tsimmimmiauaie. ¹⁰ Jesus itüm'itünistsiuax, Pinikopuk; mis'tapuk, an'istok'au nix'okoax mök'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'itsinokiau.
¹¹ Annok' otsa'kaiatapposau, süm'mis, stsik'ix üsks'katükki itoto'iau akap'ioyis, ki aitsin'nikoyiaue omük'atoiapiekuax nitap'ii. ¹² Kiotokönau'moösau ki omüx'inax otokönai'puyisau, ikotsi'auax eän'akex akaiem'i itawk'pumaupix, ¹³ Ki an'istsiaue, ünnek' otüs'ksinimatsax nitsa'kiaiokasinan, sepioto'iax ki itsikömos'attsiauaie. ¹⁴ Ki nün'a okhtsis'saie, nitaksemunan ki kitakitsikömotse'piopinan. ¹⁵ Mat'toyiaue itawk'pumaupix, ki otsksinimatseipuaiaiax ia'tutsimiau ki annik' anissin'nik Jews sa'kiauanistomiax. ¹⁶ Nitsi'koputsiax otüs'ksinimatsax itappo'iax Galilee nitum'mo, Jesus otan'istopi. ¹⁷ Ki otsinno'ösauaie itatsim'mimmiauaie: ki stsik'ix sai'etükkiuax. ¹⁸ Ki Jesus ito'toax ki ai'sitsipsattsiaue, ki an'istsiaue, könau'tümapsinni spots'im ki ksök'kum nit'okoko. ¹⁹ Ün'nikaie, is'tapuk, isksinimats'okau könau'mianistsitappii, üs'tapinokau niniköt'tokests otsin'ikösimests kin'un, ki okku'i, ki atsim'istaaw: ²⁰ Isksinimats'okau mök'satsisauests kitan'istopuauests; ki sat'sit, kitüsk's'opoksemopuu an'istsiks's'tsikuists aiksiuo'si ksök'kum.